

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ

**ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ
ΝΗΠΙΑΓΩΓΩΝ**

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

***Η ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΜΕ ΕΜΦΑΣΗ ΣΤΗΝ
ΠΕΡΙΟΔΟ ΤΗΣ ΠΑΝΔΗΜΙΑΣ ΤΟΥ COVID-19 : ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ
ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ***

***WOMEN'S VIOLENCE ON A WIDER SCOPE EMPHASIS
DURING THE PANDEMIC OF COVID-19 : POLICY PROPOSALS /
SUGGESTIONS AND EDUCATIONAL PRACTICES***

ΦΟΙΤΗΤΡΙΑ : ΙΩΑΝΝΑ ΧΑΤΖΗ

ΑΕΜ : 3612

ΕΠΟΠΤΡΙΑ : ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ ΚΑΛΕΡΑΝΤΕ

ΒΑΘΜΟΛΟΓΗΤΗΣ Β' : ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΤΖΑΡΤΖΑΣ

Φλώρινα, 2021

«Απαιτώ την ανεξαρτησία της γυναίκας, το δικαίωμά της να υποστηρίξει τον εαυτό της. Το να ζει για τον εαυτό της. Το να αγαπά όποιον εκείνη θέλει, ή όσους εκείνη θέλει. Απαιτώ την ελευθερία και για τα δύο φύλα, την ελευθερία δράσης, την ελευθερία στην αγάπη και την ελευθερία στη μητρότητα».

Emma Goldman, 1897.

Κεφάλαια

- Εισαγωγή
- Περίληψη
- Abstract
- Λέξεις Κλειδά

1. Προσδιορισμος της έμφυλης ταυτότητας και έμφυλης βίας

- 1.1 Η βία ως κοινωνικό φαινόμενο
- 1.2 Έμφυλες διακρίσεις και βία
- 1.3 Αιτία βίαιων συμπεριφορών
- 1.4 Εννοιολογικοί προσδιορισμοί

2. Εκφάνσεις της έμφυλης βίας στην ελληνική και διεθνή κοινωνία

- 2.1 Η Διεθνής Νομοθετική Πρακτική
- 2.2 Η Ελληνική Νομοθεσία
- 2.3 Ιστορική αναδρομή της έμφυλης βίας
- 2.4 Μέτρα και δράσεις αντιμετώπισης της βίας κατά των γυναικών
- 2.5 Η συμβολή των μη κυβερνητικών οργανώσεων
- 2.6 Στατιστικά στοιχεία

- Συμπεράσματα
- Αποτελέσματα
- Βιβλιογραφικές παραπομπές

Εισαγωγή

Η κακοποίηση των γυναικών με έμφαση στην περίοδο της πανδημίας του COVID-19 αυξήθηκε σε μεγάλο βαθμό. Η βία κατά των γυναικών αποτελεί ένα φαινόμενο που συνοδεύει όλη την ανθρώπινη ιστορία και παρουσιάζει σημαντική κοινωνικοοικονομική ποικιλομορφία (Chhabra, 2018). Επηρεάζει όλες τις γυναίκες παγκοσμίως, καθώς δεν σχετίζεται με πολιτικά και πολιτιστικά σύνορα, οικονομικά πλαίσια και θρησκευτικούς, εθνικούς και εκπαιδευτικούς θεσμούς (Abebe and Asres, 2015). Η βασικότερη διαίρεση των κοινωνικών λειτουργιών αποδίδεται στην ταυτότητα του φύλου. Τα άτομα μέσα στην κοινωνία διαμορφώνουν μέσω τεχνικών μάθησης ή ταύτισης προτύπων, στάσεις, τις οποίες οφείλουν να δέχονται και να διατηρούν ανάλογα με τα βιολογικά χαρακτηριστικά τους. Δηλαδή, η έννοια του φύλου αναφέρεται στα πλαίσια μέσα στα οποία κάθε άτομο πρέπει να κινείται, μέσω συγκεκριμένων συμπεριφορών που του προσάπτει η κοινωνία (Ediomo-Ubong, 2017). Μια από τις πιο συχνές εμφανίσεις αυτών των συμπεριφορών είναι η ανδρική επικράτηση ή η γυναικεία υποταγή σε μια συντροφική σχέση που οδηγεί συχνά στην βία κατά των γυναικών (Ubillos-Landa et al, 2020). Οι σχέσεις αυτές στερούν από τις γυναίκες την ανεξαρτησία, τον σεβασμό και την εκτίμηση προς τον εαυτό τους και διαταράσσουν την σωματική και ψυχική τους υγεία. Ως βία ορίζεται «κάθε πράξη που προκαλεί ή έχει τη δυνατότητα να προκαλέσει σωματική, σεξουαλική ή ψυχική βλάβη και βασίζεται στην ανισότητα των φύλων» (Chhabra, 2018). Στην καθημερινή ζωή παρατηρούνται είδη ανισοτήτων, που υπονομεύουν αυτό το φαινόμενο, στο εργασιακό περιβάλλον, στη συζυγική και οικογενειακή σχέση (Chhabra, 2018). Αυτά τα είδη το βοηθούν να αποκτήσει πολλαπλές μορφές όπως ο βιασμός, η σεξουαλική παρενόχληση και κακοποίηση, οι απειλές για πρόκληση σοβαρής βλάβης, καθώς και η εκμετάλλευση μέσω ηλεκτρονικών πορνογραφικών μέσων (Powell and Henry, 2018). Η κακοποίηση των γυναικών αποτελεί μια από τις πιο συνηθισμένες παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, πάρα ταύτα όμως παραμένει στην αφάνεια των κοινωνικών προβλημάτων που χρήζουν άμεσης αντιμετώπισης (Chhabra, 2018). Τις τελευταίες δεκαετίες η νομοθεσία έχει αλλάξει προσπαθώντας να καλύψει και να προστατεύσει τα γυναικεία δικαιώματα, παραμένοντας όμως πρόκληση η εφαρμογή της (Parveen, 2018). Η ενδοοικογενειακή βία αποτελεί εθνικό πρόβλημα καθώς επηρεάζει τη δημόσια υγεία και τις οικονομικές, εκπαιδευτικές και κοινωνικές πτυχές ενός κράτους (Pinar, 2019). Οι εκπαιδευτικοί οφείλουν να αντιληφθούν τα προβλήματα και να προσπαθήσουν μέσα από εκπαιδευτικές προσεγγίσεις να επιφέρουν λύση και να εξαλειφθεί το φαινόμενο.

Περίληψη

Στην παρούσα πτυχιακή εργασία καταγράφηκε η ιστορική εξέλιξη της γυναικείας κακοποίησης. Προσδιορίστηκε η έννοια της κακοποίησης και της βίας από παλιά μέχρι σήμερα. Αναλύθηκε η μορφή της βίας με έμφαση την περίοδο της πανδημίας, όπου και έπληξε ευρωπαϊκά όλα τα κράτη. Επισημάνθηκαν τα αίτια της βίαιης συμπεριφοράς, τα δείγματα που εμφανίζει ο βίαιος χαρακτήρας. Στη συνέχεια κάναμε λόγο για τον πατριχισμό, την ελληνική πολιτική και την πολιτική που υπάρχει σε άλλα κράτη απέναντι στο συγκεκριμένο φαινόμενο. Δυστυχώς, κατά τη διάρκεια της εκπόνησης της εργασίας μου, στην Ελλάδα σημειώθηκαν πολλές γυναικοκτονίες όπου και καταγράφηκαν. Επιπλέον, αναλύθηκαν τα στατιστικά των κακοποιήσεων τόσο στην Ελλάδα αλλά και σε άλλες χώρες. Τέλος, δόθηκε μια εξήγηση αλλά και μια εκπαιδευτική προσέγγιση για να μπορέσουμε να αποφύγουμε τέτοιες συγκυρίες, αλλά και να εξαλείψουμε τέτοιου είδους συμπεριφορές.

Abstract

This dissertation was recorded the historical evolution of female abuse. The concept of abuse and violence has been identified from old to date. The form of violence was analyzed with an emphasis on the pandemic period, where we have hit all states. The causes of violent behavior have been highlighted, the samples displayed by the violent character. Then we made a reason for the patronage, Greek politics and politics in other countries towards this phenomenon. Unfortunately, during my work, many female citers where they were recorded in Greece. In addition, the statistics of abuse both in Greece but also in other countries were analyzed. Finally, an explanation was also given an educational approach to can avoid such circumstances, but also to eliminate such behaviors.

Λέξεις κλειδιά : γυναικεία κακοποίηση, πανδημία COVID-19, γυναικοκτονίες, εκπαίδευση, πρόληψη, αντιμετώπιση, εξάλειψη βίας, πατριαρχία

1. Κεφάλαιο

Στις 17 Οκτωβρίου 2017, έπειτα από πολλές συζητήσεις, υπερψηφίστηκε από το ελληνικό κοινοβούλιο το νομοσχέδιο που αφορά την ταυτότητα του φύλου ή αλλιώς έμφυλη ταυτότητα.

Σύμφωνα με το νόμο το πρόσωπο έχει δικαίωμα στην αναγνώριση της ταυτότητας φύλου ως στοιχείου της προσωπικότητάς του και δικαίωμα στο σεβασμό της προσωπικότητάς του με βάση τα χαρακτηριστικά φύλου του (άρθρο 1).

Εννοιολογικές προσεγγίσεις που σχετίζονται με το νομοσχέδιο και συχνά συγχέονται. Αρχικά, όταν προσδιορίζουμε το **βιολογικό φύλο (sex)**, ανεφερόμαστε στη γεννητήσια ταυτότητα του ατόμου, δηλαδή αν κάποιος γεννήθηκε άντρας ή γυναίκα. Το βιολογικό φύλο (sex), σχετίζεται με το συγκεκριμένο ρόλο το βιολογικό και αυτό της αναπαραγωγής. Από την άλλη πλευρά έχουμε την άλλη διάσταση του φύλου. Το **κοινωνικό φύλο (gender)**, μια κοινωνική προσέγγιση και διαφοροποίηση μεταξύ των δύο φύλων. Ενώ το βιολογικό φύλο καθορίζεται εκ φυσεως, στην περίπτωση του κοινωνικού φύλου μιλάμε για μια άλλη κοινωνική διάσταση. Σε αυτή την κοινωνική διάσταση τα μέλη της κάθε κοινωνίας, τη χρησιμοποιούν προκειμένου να καταναείμουν, να κατανοήσουν τους ρόλους ανάμεσα στα δύο φύλα.

Ταυτότητα Φύλου ή αλλιώς / έμφυλη ταυτότητα

Ταυτότητα φύλου ή αλλιώς / έμφυλη ταυτότητα, είναι η επιθυμία του ίδιου του ατόμου να προσδιορίσει το φύλο του, είτε αντρικό, είτε γυναικείο. Σε όλες τις κοινωνίες υπάρχει μια φόρμα που αποτελεί βάση για τη διαμόρφωση της κοινωνικής ταυτότητας όπου τα άτομα αλληλεπιδρούν μεταξύ τους. Συνεπώς, η έμφυλη ταυτότητα αποτελεί προϊόν κοινωνικής διάδρασης.

Σύμφωνα με το Άρθρο 02 του νομοσχεδίου, ως ταυτότητα φύλου/ έμφυλη ταυτότητα, νοείται ο εσωτερικός και προσωπικός τρόπος με τον οποίο το ίδιο το πρόσωπο βιώνει το φύλο του, ανεξάρτητα από το φύλο που καταχωρίστηκε κατά τη γέννησή του με βάση τα βιολογικά του χαρακτηριστικά. Η ταυτότητα φύλου περιλαμβάνει την προσωπική αίσθη

ση του σώματος, καθώς και την κοινωνική και εξωτερική έκφραση του φύλου, τα οποία αντιστοιχούν στη βούληση του προσώπου. Η προσωπική αίσθηση του σώματος μπορεί να συνδέεται και με αλλαγές που οφείλονται σε ιατρική αγωγή ή άλλες ιατρικές επεμβάσεις που επιλέχθηκαν ελεύθερα.

Ως χαρακτηριστικά φύλου νοούνται τα χρωμοσωμικά, γονιδιακά και ανατομικά χαρακτηριστικά του προσώπου, τα οποία συμπεριλαμβάνουν πρωτογενή χαρακτηριστικά, όπως τα αναπαραγωγικά όργανα, και δευτερογενή χαρακτηριστικά, όπως η μυϊκή μάζα, η ανάπτυξη στήθους ή τριχοφυΐας.

1.1 Η βία ως κοινωνικό φαινόμενο

Η βία ως κοινωνικό φαινόμενο ξεκινά πριν από 4000 χρόνια, από τότε που αρχίζει να εμφανίζεται το πατριρχιακό σύστημα, που μέσα από αυτό κανείς δεν μπορούσε να μιλήσει ελεύθερα και υποτασσόταν σε αυτό. Στην πορεία του χρόνου η βία πήρε διάφορες διαστάσεις απασχολώντας έτσι πολλές επιστήμες, όπως τη φιλοσοφία και την κοινωνιολογία. Από κοινωνιολογική προσέγγιση, υποστηρίζετε ότι η βία θεωρείται το μέσο για την επιτάχυνση της διαδικασίας μιας κοινωνικής αλλαγής. Ιδιαίτερα η ομαδική βία αποβαίνει σημαντικότετος παράγοντας για κοινωνικές εξελίξεις. Σύμφωνα με τον Γάλλοκοινωνιολόγο Ζορζ Σορέλ θεωρητικός του επαναστατικού συνδικαλισμού, διακήρυξε στο έργο του "Σκέψεις πάνω στη Βία " πως η βία είναι το μόνο απελευθερωτικό όπλο της εποχής της εργατικής τάξης. Από την άλλη, ο Μάρξ, υποστήριξε πως η βία είναι μια κοινωνική αναγκαιότητα και ότι προήλθε από τους αντικειμενικούς νόμους και τις συνθήκες της ταξικής πάλης στην ανταγωνιστική κοινωνία. Παρά την επίδραση που δέχθηκε η βία δεν έπαψε να δημιουργεί μεγάλα προβλήματα.

Η αύξηση της βίας κατά την περίοδο του COVID-19 στην Ελλάδα

Η πανδημία του ιού COVID-19 έχει ενισχύσει σε μεγάλο βαθμό την ενδοοικογενειακή βία. Αυτό το πρόβλημα αναφέρουν παλαιότερες διεθνείς επιστημονικές μελέτες για καταστάσεις όπως πανδημίες, φυσικές καταστροφές κα. Οι χώρες που σημειώνουν μεγάλα ποσοστά βίας είναι αυτές που έχουν πληχθεί από την πανδημία του ιού COVID-19 (Ιταλία, Κύπρος, Κίνα, Γαλλία).

Τη συγκεκριμένη χρονική περίοδο στην Ελλάδα, λόγω της πανδημίας, πολλές γυναίκες βρίσκονται στα σπίτια τους και δεν εργάζονται. Ο εγκλεισμός αυτός τις φέρνει αντιμέτωπες με τον κακοποιητή τους σύζυγο, σύντροφο, είτε και συγγενή.

Η περίοδος του εγκλεισμού είναι ένα πρόσφορο έδαφος για τον κακοποιητή, διότι εκμεταλλεύεται την «κοινωνική αποστασιοποίηση» του θύματος και μειώνει κάθε μορφή διαφυγής. Η απομόνωση του ατόμου, η αποκοπή από τον εργασιακό τομέα, η κακή ψυχολογική κατάσταση και η οικονομική αβεβαιότητα είναι παράγοντες αποθάρρυνσης του θύματος σε κάθε προσπάθεια απομάκρυνσης από τον κακοποιητή.

Στη χώρα μας, υπάρχει η γραμμή SOS 15900, όπου μπορούν τα άτομα να απευθυνθούν εκεί με σκοπό να δοθεί βοήθεια και άμεση λύση. Σύμφωνα με τα στατιστικά δεδομένα, κατά τη διάρκεια της πανδημίας του COVID-19, η Γενική Γραμματεία Οικογενιακής Προστασίας και Ισότητας των Φύλων, σημείωσε αύξηση των κλήσεων. Για παράδειγμα τον Μάρτιο του 2020, οι συνολικές κλήσεις αυξήθηκαν κατά 16,5%, σε σύγκριση με τον Φεβρουάριο.

Η παραπάνω αύξηση κατά 16,5% των κλήσεων δεν πρέπει να μας καθησυχάσει. Συγκεκριμένα στον πρώτο μήνα καραντίνας τον Μάρτιο του 2020, οι γυναίκες ήρθαν

αντιμέτωπες με μια πρωτόγνωρη συνθήκη και ενδεχόμενως να ήταν μαζί με τον κακοποιητή από το πρώτο διάστημα του εγκλεισμού. Κατ'επέκταση είναι δύσκολο να καλέσουν τη γραμμή SOS 15900, πέρα από το γεγονός της δύναμης που πρέπει να βρει το εκάστοτε άτομο, απαιτεί και ένα σχέδιο διαφυγής προκειμένου να μη γίνει αντιληπτή από τον θύτη (Social Police Gr – Κέντρο Διοτίμα, 8-4-20).

Φαινόμενα βίας και σε άλλες χώρες

Το φαινόμενο της βίας καλύπτει και σε άλλες χώρες της Ευρώπης. Σύμφωνα με τα στατιστικά στοιχεία μία στις τρεις γυναίκες είχε υποστεί σωματική ή και σεξουαλική βία, πριν την πανδημία του COVID-19. Με την έξαρση της πανδημίας τα στατιστικά δεδομένα ακολούθησαν ραγδαία αύξηση. Εν μέσω της κρίσης στον τομέα της υγείας, σημειώνεται έξαρση του φαινομένου της βίας σε παγκόσμιο επίπεδο. Ο δείκτης «χτυπάει» στο κόκκινο πολλές χώρες που ανήκουν στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Η ενδοοικογενειακή βία είναι ένα ζήτημα που προκάλεσε πολλά ερωτήματα και άμεσες λύσεις. Είναι μια από τις πιο συχνές μορφές βίας που πρέπει να εξεταστεί για να προληφθεί η βία και η παρενόχληση στον εργασιακό χώρο. Επιπλέον, η πανδημία του COVID-19 που πλήττει πολλές χώρες μπορεί να επιδεινώσει και άλλες μορφές βίας κατά του γυναικείου φύλου. Όπως τη βία στο εργασιακό χώρο της υγείας, των μεταναστριών, των babysitter, των οικιακών βοηθών.

Σε αυτό το σημείο ενεργό ρόλο διαδραμάτισε ο EU-OSHA. Ο EU-OSHA είναι ο αρμόδιος για την ενημέρωση σε θέματα επαγγελματικής ασφάλειας και υγείας οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Έτσι συμερίζοντας την έκκληση για την ανάληψη παγκόσμιας δράσης ο EU-OSHA θέτει ως σκοπό την μαζική ευαισθητοποίηση απέναντι στη βία και την ανταλλαγή γνώσεων για τη στήριξη της ανάπτυξης πρακτικών μέτρων που αποκοσκοπούν στην εξάλειψη του φαινομένου.

1.2 Έμφυλες Διακρίσεις και Βία

Έμφυλη διάκριση (Gender Discrimination) : Σωματική, ψυχολογική ή λεκτική συμπεριφορά, μέσω της οποίας υποβαθμίζονται τα άτομα με βάση το φύλο τους. (Πηγή : Νόμος 4604/2019 «Πρόωθηση της ουσιαστικής ισότητας των φύλων, πρόληψη και καταπολέμηση της έμφυλης βίας – Ρυθμίσεις για την απονομή Ιθαγένειας - Διατάξεις σχετικές με τις εκλογές στην Τοπική Αυτοδιοίκηση – Λοιπές διατάξεις»).

Κοινωνιολογικές Θεωρίες για την Ανισότητα των Φύλων

A. Δομική – Λειτουργική Οπτική

Κατά την περίοδο της προβιομηχανικής περιόδου υπήρχε διάκριση μεταξύ των δύο φύλων.

- Οι γυναίκες, λόγω βιολογικής αναγκαιότητας παρέμεναν σπίτι για να ασχολούνται με την ανατροφή των παιδιών και τα οικιακά.
- Από την άλλη πλευρά, ο άνδρας ως όν δυνατότερο σε αντοχή ήταν αυτός που απουσίαζε από την οικογενειακή στέγη, ήταν υπεύθυνος για να τον εφοδιασμό τροφίμων, τον εξασφάλιση σε ρουχισμό και ο,τι άλλο αναγκαίο για την οικογένειά του.

Με την εξέλιξη της κοινωνίας, η βιομηχανική κοινωνία, θεωρούσε το μηχανισμό αυτό ως μη αποδοτικό.

- Στη σημερινή εποχή λόγω των διευκολύνσεων στις οικιακές εργασίες, της υπογεννητικότητας, την μεγαλύτερη ασφάλεια που προσφέρεται στον εργασιακό χώρο, ο επαγγελματικός αποκλεισμός και τα στερεότυπα δεν ευδοκιμούν.
- Οι οικογένειες στο πέρασμα του χρόνου έχουν γίνει πυρηνικές, η εξουσία υποστηρικτική, με αποτέλεσμα οι περισσότερες γυναίκες να εργάζονται και να παράγουν έργο.

B. Οπτική της διαμάχης

1. Η κυριαρχία του αρσενικού έναντι του θηλυκού διαμορφώνεται από τη σχέση που έχουν άντρες και γυναίκες στην παραγωγική διαδικασία.

A) Κοινωνίες βασισμένες στο κυνήγι και τη συνάθροιση: γυναίκες και άντρες ήταν οικονομικά ίσοι, καθένας είχε τον έλεγχο της δικής του εργασίας και της παραγωγής των αναγκαίων μέσω διαβίωσης.

B) Με την εξέλιξη της κοινωνίας σε γεωργικούς και βιομηχανικούς τρόπους παραγωγής, αναπτύχθηκε η ατομική ιδιοκτησία και οι άντρες πήραν τον έλεγχο της παραγωγή, ενώ οι γυναίκες παρέμειναν στο σπίτι για την ανατροφή των παιδιών. Η επικράτηση των ανδρών ενισχύθηκε από νόμους για κληρονομικά θέματα που διασφάλιζαν ότι η ιδιοκτησία παρέμενε σε αυτούς και που εκλάμβαναν τη γυναίκα ως ιδιοκτησία.

Γ) Η συνέχεια της εκβιομηχάνισης και η παραγωγή των αγαθών και υπηρεσιών γινόταν και εκτός του σπιτιού αυξάνοντας με αυτόν τον τρόπο το κενό μεταξύ ανδρών και γυναικών.

2. Η συχνή επικράτηση του αντρικού φύλου υποστηρίζει την ανισότητα των φύλων. Δυο τέτοιες πεποιηθήσεις είναι δύο :
 - A) Το γυναικείο φύλο είναι υποδεέστερο, κατ'επέκταση μπορεί να καλύπτει μόνο τις οικιακές εργασίες.

B) Η υποδεέστερη θέση των γυναικών στην κοινωνία είναι αποτέλεσμα των κοινωνικών στερεοτύπων, παρά των βιολογικών διαφορών που κατέληξαν στον παραδοσιακό διαχωρισμό της εργασίας.

Διαστρωμάτωση των φύλων : Δομικός Σεξισμός

Τι ορίζεται ο δομικός και θεσμικός σεξισμός;

Είναι οι τρόποι με τους οποίους η οργάνωση της κοινωνίας και οι θεσμοί της θεωρούν κατώτερους τους ανθρώπους ή ομάδες με βάση την κατηγοριοποίηση των φύλων.

B. Εκπαίδευση και Δομικός Σεξισμός

1. Σε παγκόσμιο επίπεδο οι γυναίκες είναι λιγότερο πιθανό να εγγραμμαιστούν (να διδαχθούν γραφή και ανάγνωση) συγκριτικά με τους άνδρες. Δεδομένου ότι σε όλο τον κόσμο εκατομμύρια γυναίκες δεν έχουν λάβει τη βασική εκπαίδευση.
 - 87 γυναίκες έναντι 100 αντρών παρακολουθούν τη δημοτική εκπαίδευση.
2. Οι άντρες είναι πιο πιθανό να ολοκληρώσουν τον κύκλο των σπουδών τους και οι διαφορές υπάρχουν στο τύπο πτυχίου μεταξύ των δύο φύλων.
3. Οι γυναίκες ενδεχομένως μπορεί να αποκτήσουν λιγότερα πτυχία κύρους απ'ότι οι άντρες. Αυτό συνέβη λόγω της κοινωνικοποίησης που ενθαρρύνει να επιλέξουν το γάμο και την ανατροφή των παιδιών έναντι μιας μακροπρόθεσμης καριέρας. Επιπλέον υπάρχουν δομικοί περιορισμοί που αποθαρρύνουν τις γυναίκες να προχωρήσουν σε εξέλιξη γνώσης-καριέρας.

Γ. Εργασιακός και Δομικός Σεξισμός

Το 2008 οι γυναίκες αποτελούσαν το 40,4% των εργαζομένων. Παγκοσμίως, οι γυναίκες τείνουν να εργάζονται σε επαγγέλματα μειωμένου κύρους, με χαμηλή μισθοδοσία και χαμηλή παραγωγικότητα. Πέρα από τη φύση που μπορεί να έχει η εργασία, εάν εργάζεται γυναίκα, είναι πιθανότερο να της αποδοθεί μειωμένη αξία απ'ότι θα λάμβανε ένας άντρας. (Το 1800 το 90% στον εργασιακό χώρο των υπαλλήλων απαρτιζόταν από άντρες, καθώς πίστευαν πως η συγκεκριμένη θέση έχει κύρος). Ωστόσο, υπάρχει και διαχωρισμός μεταξύ επαγγελμάτων. Η κατηγοριοποίηση πως μερικά επαγγέλματα είναι για άντρες και άλλα για γυναίκες. Παρατηρείται σε επαγγέλματα χαμηλών ή μικρότερων δραστηριοτήτων να κυριαρχεί η γυναικεία φιγούρα. Οι άντρες από την άλλη πλευρά επικεντρώνονται δυσανάλογα σε επαγγελματικές, διοικητικές και διευθυντικές θέσεις. Η γυναίκα παραδοσιακά από την αρχαιότητα είναι στο χώρο του σπιτιού και στην ανατροφή των παιδιών. Επιπλέον όσοι άντρες εξασκούνταν σε παραδοσιακά γυναικεία επαγγέλματα έχουν προνόμια αναφορικά με την πρόσληψη, προαγωγή και μισθούς. Αυτό το φαινόμενο

ονομάζεται «επίδραση της γυάλινης κύλισης». Τέλος, οι γυναίκες παρουσιάζονται σε χαμηλού κύρους θέσεις με χαμηλή μισθοδοσία.

Πολιτική και Δομικός Σεξισμός

Στις Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής, οι γυναίκες απέκτησαν δικαίωμα ψήφου το 1920. Ακόμη διαδραματίζουν μικρό ρόλο στην ενεργή πολιτική σκηνή. Από παλιά κυριάρχει τόσο στο εξωτερικό, όσο και στην Ελλάδα η αντίληψη πως τόσο υψηλή είναι μια θέση, τόσο δύσκολο είναι να κατακτηθεί από μια γυναίκα. Σημειώνεται όμως πως αρκετές χώρες έχουν ως σύνθημα να αυξηθεί η συμμετοχή των γυναικών στην πολιτική σκηνή. Πολλές φορές όμως η απουσία της γυναίκας από την ενεργή πολιτική ζωή οφείλεται σε πολλούς παράγοντες. Αναλυτικότερα :

A) Η υποψηφιότητα προδιαθέτει υπέρογκα ποσά, υποστήριξη ισχυρών ατόμων και ομάδων, αλλά και θέληση του εκλογικού κοινού να εκλαγεί γυναίκα.

B) Οι γυναίκες οι οποίες ανήκουν σε χαμηλά οικονομικά στρώματα και μειονοτικές ομάδες είναι δύσκολο να εκλαγούν, καθώς ένα μικρό ποσοστό αυτών εκλέγεται.

Γ) Αποδεδειγμένα η διάκριση φύλων διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στη ψήφο.

Δ) Οι προκαταλήψεις περί φύλου και τα σεξιστικά σχόλια ήταν κυρίαρχα στις πρόσφατες προεδρικές εκλογές.

Πολιτικά Δικαιώματα, Νόμος και Σεξισμός

Η πράξη των Ίσων Πληρωμών του 1963 και ο Τίτλος VII της Πράξης Πολιτικών Δικαιωμάτων του 1964, κρίνουν παράνομη για τους εργοδότες τη διάκριση βάση φύλου. Πάραυτα η διάκριση ακόμα εμφανίζεται:

- Κάθε χρόνο υποβάλλονται χιλιάδες καταγγελίες στην επιτροπή Ίσων Ευκαιριών Απασχόλησης. Το 2010, σημειώθηκαν 29.029.
- Οι εργοδότες μέσα από διάφορες μεθόδους προσπαθούν να καλύψουν τις τακτικές πρόληψης.

Η Wal-Mart για παράδειγμα επισήμανε ότι τα καταστήματά της έχουν ανεξάρτητους ιδιοκτήτες για να υποστηρίξει ότι δεν υπάρχει ενιαία εταιρική πολιτική ή πρακτική για τις διακρίσεις στο χώρο εργασίας. Ωστόσο, η τεχνική που χρησιμοποιεί για να δικαιολογήσει τις διαφορές στην πληρωμή είναι η χρήση διαφορετικών τίτλων καθηκόντων για την ίδια εργασία. Επαναλαμβανόμενα, τα δικαστήρια έχουν αποφασίσει ότι επαγγέλματα που είναι «ουσιαστικά ίσα» πρέπει να πληρώνονται ίσα, ανεξάρτητα από τον τίτλο τους.

Οι γυναίκες διακρίνονται σε δύο κατηγορίες απασχόλησης. Συγκεκριμένα σε ατομικό και θεσμικό επίπεδο.

- Η θεσμική διάκριση περιλαμβάνει συσκευές διαλογής για άντρες, προτίμηση στην πρόσληψη βετεράνων, προαγωγή που βασίζεται στην ηλικία και δίκτυα αναζήτησης απασχολούμενων όπου κυριαρχούν οι άντρες.
- Μια από τις πιο εμφανείς μορφές ατομικών διακρίσεων είναι η σεξουαλική παρενόχληση.
- Άλλες μορφές διάκρισης έχουν διαπιστωθεί στο σπίτι, το στρατό και τα σεξουαλικά και αναπαραγωγικά δικαιώματα.

Η Κοινωνικής Κατασκευή των Ρόλων των Φύλων : Πολιτισμικός Δομισμός

Τι ορίζεται ως πολιτισμικός σεξισμός;

Ο τρόπος διαχείρισης μιας κοινωνίας όσον αφορά (νορμές, αξίες, πεποιθήσεις, σύμβολα, κουλτούρα), που διαιωνίζει την υποβάθμιση των ατόμων ή των ομάδων εξαιτίας του φύλου. Η πίστη στο γεγονός ότι οι γυναίκες έχουν μικρότερη σημασία από τους άντρες, δυστυχώς στην Ινδία, καταφεύγει στην άμβλωση.

Οικογενειακές Σχέσεις και Σεξισμός

Από την γέννηση των παιδιών παρατηρείται διαχωρισμός όσον αφορά το φύλο. Άλλα παιχνίδια προορίζονται για τα αγόρια, άλλα για τα κορίτσια. Τα παιχνίδια μεταφέρουν διαφορετικά μηνύματα σύμφωνα με το φύλο. Οικιακός διαχωρισμός της εργασίας. Παγκοσμίως υπεύθυνες για τις οικιακές ασχολίες είναι γυναίκες. Η ενασχόληση με τα οικιακά είναι κάτι που καθιστά τις γυναίκες να εργάζονται πολλές ώρες δίχως να πληρώνονται. Το γεγονός πως πολλές γυναίκες εργάζονται έξω από το σπίτι και στη συνέχεια ασχολούνται με τα οικιακά ονομάζεται «δεύτερη βάρδια».

Αμοιβαία αποκλειστικά :

- «προσέγγιση διαθεσιμότητας χρόνου», που συμφωνεί με το Δομικό Λειτουργισμό και ισχυρίζεται ότι η εκτέλεση ρόλων είναι στην ουσία το ποιος έχει χρόνο να αναλάβει την εργασία.
- «προσέγγιση υπάρχουν τρεις ερμηνείες για το συνεχή παραδοσιακό διαχωρισμό της εργασίας (όχι σχετικών πόρων» που συμφωνεί με τη θεωρία της Διαμάχης και υποστηρίζει ότι το συζυγικό και πιο ανίσχυρο μέλος αναλαμβάνει τις εργασίες με τη χαμηλότερη ανταμοιβή.
- «ιδεολογία για το ρόλο του φύλου» που συμφωνεί με το Συμβολικό Αλληλεπίδρασμό που υποστηρίζει ότι ο διαχωρισμός εργασίας προκύπτει από την παραδοσιακή κοινωνικοποίηση και τις συνοδευτικές συμπεριφορές και πεποιθήσεις.

Η Εμπειρία του Σχολείου και ο Σεξισμός

Αρκετά σχολικά εγχειρίδια προβάλλουν λάθος αντιλήψεις, στερεότυπα και γεγονότα που καθιστούν την κοινωνία σε στασιμότητα. Σε μαθήματα όπως η φυσική, τα μαθηματικά, η ανάγνωση υπάρχουν διαφορετικές προσδοκίες επιδόσεων μεταξύ γυναικών και αντρών, σύμφωνα με τεστ. Το στερεότυπα μεταξύ των φύλων έχει σημειωθεί και στα επιστημονικά επιτεύγματα. Ο Τίτλος ΙΧ από την Πράξη Εκπαιδευτικών Τροποποιήσεων του 1972 απαγορεύει τις διακρίσεις ως προς το φύλο. Σύμφωνα με μια αξιολόγηση αυτές οι διακρίσεις συνεχίζονται σε πολλά επίπεδα με αποτέλεσμα την υπο-αντιπροσώπηση των γυναικών σε διοικητικές θέσεις, μειωμένη συμμετοχή και μειωμένοι πόροι για αθλητικά προγράμματα, χαμηλότερες επιδόσεις στις Φυσικές Επιστήμες και τα Μαθηματικά και διαχωρισμένη ως προς το φύλο επαγγελματική κατεύθυνση και τεχνική εκπαίδευση. Σημειώνεται ακόμα ότι ο σεξισμός κυριαρχεί ακόμη και στη συμπεριφορά των καθηγητών απέναντι στους μαθητές/τριες. Αυτό έχει διαπιστωθεί διότι :

- A) Πολλές μαθήτριες πέφτουν θύματα σεξουαλικής κακοποίησης από δασκάλους.
- B) Εκπαιδευτικοί όπου εντάσσονται στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση και Δευτεροβάθμια δίνουν προτεραιότητα στα αγόρια προάγοντας έτσι την έμφυλη διάκριση.
- Γ) Σύμφωνα με τα αποτελέσματα έρευνας τα κορίτσια έχουν καλύτερες επιδόσεις όταν διδάσκονται από γυναίκες και τα αγόρια έχουν καλύτερες επιδόσεις όταν διδάσκονται από άντρες.

Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης και Σεξισμός

Τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης αρκετές φορές προάγουν την έμφυλη διάκριση μέσα από ταινίες, εκπομπές, διαφημίσεις. Ο στερεοτυπικός τρόπος βρίσκει καθημερινά πολλούς δέκτες διαιωνίζοντας έτσι σεξιστικές αντιλήψεις. Για παράδειγμα, το ντοκιμαντέρ «Τόσο Σέξυ Τόσο Νωρίς» (So Sexy So Soon) καταγράφει τη σεξουαλικοποίηση νέων κοριτσιών και αγοριών. Η διαφήμιση, τα βιβλία, τα καρτούν, τα τραγούδια, τα παιχνίδια και τις τηλεοπτικές εκπομπές δημιουργούν ένα συγκεκριμένο προφίλ της θηλυκότητας και της σεξουαλικότητας με αποτέλεσμα να ενθαρρύνουν τα κορίτσια να εστιάσουν στην εμφάνιση και την ελκυστικότητα. Σύμφωνα με πρόσφατη μελέτη σε 1.000 ενήλικες βρέθηκε ότι τα 2/3 των ερωτώμενων σκέφτηκε ότι οι γυναίκες στις τηλεοπτικές διαφημίσεις παρουσιάζονταν ως πολύ έξυπνες, αποφασιστικές και να νοιάζονται, ενώ οι άντρες παρουσιάζονταν ως παθητικοί και ανόητοι. Μια μελέτη δείχνει ότι οι σημερινές διαφημίσεις για τη μύρα παρουσιάζουν τους άντρες ως αποτυχημένους και ατσαμήδες, ενώ τις γυναίκες ως «καυτά θηλυκά». Μια από τις μεγαλύτερες μελέτες είναι το Παγκόσμιο Σχέδιο Ελέγχου των Μέσων που εξετάζει την αναπαράσταση των φύλων στις ειδήσεις σε 108 χώρες.

I. Οι γυναίκες υπο-αντιπροσωπεύονται δραματικά ως θεματολογία στις ειδήσεις, και όταν αποτελούν το θέμα των ειδήσεων παρουσιάζονται συνήθως ως «αστέρες» ή συνηθισμένες γυναίκες αντί για μορφές εξουσίας ή εξειδίκευσης.

II. Αν και ο αριθμός των γυναικών δημοσιογράφων αυξήθηκε τα τελευταία χρόνια, παραμένει πάλι μειοψηφία (37%).

III. Οι μεγαλύτερες γυναίκες έχουν πετύχει ισότητα ως προς το φύλο με τους συνομήλικους άντρες.

IV. Οι άντρες δημοσιογράφοι συνήθως εργάζονται για τις «σκληρές» ειδήσεις.

Η γλώσσα πολλές φορές δημιουργεί τον σεξισμό

Πολλές φορές από τους τρόπους μας, τη στάση μας απέναντι σε γεγονότα και καταστάσεις αποτυπώνουμε μια θέση. Μέσα από το λεξιλόγιο μας καταφεύγουμε άμεσα στη διάκριση μεταξύ των δύο φύλων.

- Ο όρος «η νηπιαγωγός», είναι συνηθισμένος και χρησιμοποιείται από πολλά άτομα. Αμέσως δίνεται αποκλειστικά ένας γυναικείος τίτλος στο επάγγελμα δημιουργώντας ένα στερεότυπο.
- Ο όρος «μηχανικός», παραμπέμπει σε αντρική ύπαρξη «ο άντρας που»...
- Οι έφηβες που είναι σεξουαλικά ενεργές περιγράφονται με προσβλητικές λέξεις, ενώ για τους σεξουαλικά ενεργούς έφηβους ανάλογοι όροι θεωρούνται ως φιλοφρονήσεις.
- Ο όρος «γεροντοκόρη» δεν αποτυπώνεται σε αρσενικό φύλο,
- Η γλώσσα αποτυπώνει ηχηρά στερεότυπα ως προς τα δύο φύλο. Πιο αναλυτικά ο προσδιορισμός του φύλου, πριν από τίτλους που θεωρείται απαραίτητος (π.χ. «γυναίκα αστυνομικός» και «άντρας ιερόδουλος»).

Θρησκεία και Πολιτισμικός Σεξισμός

1.3 Αιτία βίαιων συμπεριφορών

Η επιθετικότητα προκαλεί σημαντικές επιπτώσεις στην υγεία και συχνά προέρχεται από άτομα που πάσχουν από σοβαρές διαταραχές. Η πρόβλεψη της επιθετικής συμπεριφοράς δεν είναι εύκολη διαδικασία, για να διαγνωσθεί από τους ειδικούς. Σύμφωνα με παλιότερες μελέτες που είχαν γίνει, η διάγνωση της επιθετικότητας είναι ακριβής μόνο για το ένα τρίτο των περιπτώσεων. Φαίνεται ότι οι επιθετικές συμπεριφορές εκδηλώνονται στην ύστερη εφηβεία ή την πρώιμη ενήλικη ζωή τους, τυπικά δηλαδή μεταξύ των ηλικιών 15 έως 24 ετών. Στο γενικό μέρος του πληθυσμού το αντρικό φύλο είναι περισσότερο πιθανό να παρουσιάσει επιθετική συμπεριφορά. Αντίθετα όμως με το γενικό μέρος του πληθυσμού, ανάμεσα σε άτομα με ψυχικές διαταραχές, άνδρες και γυναίκες, σημειώνεται πως δε διαφέρουν στον κίνδυνο για επιθετική συμπεριφορά.

Χαρακτηριστικά βίαιης συμπεριφοράς

Η παρούσα βιβλιογραφία αναφέρει κάποια συγκεκριμένα στοιχεία της προσωπικότητας ενός ατόμου που συνδέονται με επιθετική συμπεριφορά. Κάποια από αυτά τα χαρακτηριστικά είναι τα εξής :

- Παρορμητικότητα,
- Χαμηλή ανοχή στη ματαιώση,
- Χαμηλή ανοχή στην κριτική,
- Απρόσεκτη οδήγηση,
- Αντικοινωνική συμπεριφορά,
- Και επιφανειακές σχέσεις

Τόσο η έρευνα όσο και η κλινική πράξη δείχνουν ότι η επιθετική συμπεριφορά αποτελεί χαρακτηριστικό γνώρισμα δύο συγκεκριμένων τύπων διαταραχών, της οριακής και αντικοινωνικής – ψυχοπαθητικής.

Άτομα με διαταραχή αντικοινωνικής προσωπικότητας γίνονται εκδικητικά, όταν σχεδιάζουν και εκτελούν βίαιη πράξη. Αυτά τα άτομα μπορούν να διαπράξουν τέτοιου είδους συμπεριφορά έπειτα από κατανάλωση αλκοόλ, ουσία που αυξάνει την παρορμητικότητά τους. Τέλος, επιπλέον χαρακτηριστικά που αυξάνουν τη βαιότητα είναι η απουσία ενσυναίσθησης και η άρνηση ανάληψης της ευθύνης (Γιωτάκος., Ο).

Το πολυπαραγοντικό μοντέλο

Συγκεκριμένες συμπεριφορές όπως η ανάπτυξη κάποιας νόσου ή κάποιου συνδρόμου αποτελεί μια διαδικασία στην οποία περιπλέκονται αρκετοί παράγοντες, οι οποίοι αλληλοεξαρτούνται και αλληλοεπηρεάζονται διαρκώς ο ένας από τον άλλον κατά τη διάρκεια του χρόνου. Με βάση την προέλευση των παραγόντων μπορεί να είναι : α)βιολογικοί, β)ψυχολογικοί, γ)κοινωνικοπολιτισμικοί, ενώ ανάλογα με τον τρόπο που αυτοί παρεμβαίνουν μπορεί να είναι α)προδιαθεσιακοί (predisposed factors), β)επιτυχαντικοί (precipating) και συντήρησης ή διακόνισης (perpetuating factors). Από επιστημονική πλευρά αποτελεί πρόκληση η ταυτοποίηση γονιδίων των χαρακτηριστικών της συμπεριφοράς του ανθρώπου, καθώς και των ψυχικών διαταραχών του. Ακόμα δεν είναι γνωστός κάποιος απλός τρόπος κληρονομικότητας, όπως μικρής ισχύς γονίδια (minor genes) σε διάφορους συνδυασμούς δυνατόν να επηρεάζονται από περιβαλλοντικούς παράγοντες. (Τσιλιάκου, Γιωτάκος & Μαγγανάς, 2009)

Βασικά αίτια βίαιης συμπεριφοράς

Η γυναικεία οντότητα παρουσιάζεται αδύναμη, υποτακτική και εξαρτώμενη από τον άνδρα. Από πολλούς αιώνες πιο πριν συναντάμε τη γυναίκα ως μια φιγούρα με πρωταγωνιστικό της ρόλο τις οικιακές δουλειές και την ανατροφή των τέκνων της. Έτσι το κοινωνικό φύλο βάζει

αυτομάτως τις διαφορές μεταξύ του άντρα και της γυναίκας, δημιουργώντας ένα πρίσμα στερεοτυπικών αντιλήψεων και σεξισμού. Το κοινωνικό σύνολο υιοθετεί τις στερεοτυπικές αντιλήψεις περί κατωτερότητας, αλλά και η ίδια η οικογένεια του θύματος. Αυτό συνέβη καθώς μεγάλωσαν με βάση το πατριαρχικό μοντέλο, όπου τα κορίτσια ανατρέφονται με πατρική εξουσία και υποταγή στον άντρα. Μια γυναίκα δηλαδή πρέπει να υπακούει το σύζυγό της, ο οποίος έχει κυρίαρχο ρόλο και είναι η κεφαλή του σπιτιού. Αποτέλεσμα το παραπάνω γεγονότων είναι πως η κοινωνία μένει αδρανής στο πέρασμα του χρόνου, περνώντας στις νέες γενιές το πατριαρχικό σύστημα. Κατ'επέκταση, το πρόβλημα διαιωνίζεται με σκοπό να παραμένει άλυτο και χωρίς να αναζητάμε την ισότητα των δύο φύλων.

Ένα ακόμα αίτιο είναι η ψυχοσύνθεση του δράστη ή αλλιώς θύτη. Σε αυτήν την περίπτωση το άσθημα αντιμετωπίζει αίσθημα κατωτερότητας και μέσα από άσχημες πράξεις, (κακοποίηση), αισθάνεται δύναμη και πως υπερτερεί συγκριτικά με το θύμα. Επιπλέον το άτομο μπορεί να έχει κατάθλιψη, να αισθάνεται άγχος και να πάσχει από σοβαρές ψυχικές διαταραχές. Προκειμένου να δείξει ο δράστης ψυχικά υγιές ξεσπά άσχημα στη σύζυγο, στη σύντροφο και στην ευρύτερη οικογένεια. Ο δράστης κυριεύεται από ψυχοπαθολογικά αίτια και προσπαθεί με κάθε τρόπο να αποδείξει το αντίθετο, έτσι σε στιγμές έκρηξης στρέφεται κακοποιώντας τη γυναίκα σωματικά, σεξουαλικά, ψυχολογικά.

Σημαντικό ρόλο στην περίπτωση μιας τέτοιας συμπεριφοράς διαδριματίζει ο χαρακτήρας του θύματος. Ο φόβος, η χαμηλή αυτοπεποίθηση-αυτοεκτίμηση, η ίδια η κοινωνία πολλές φορές που μπορεί να αποδώσει ευθύνες σε λάθος άτομα και η εγκατάλειψη κρατούν το θύμα μακριά από την αποκάλυψη της αλήθειας. Με αυτόν τον τρόπο δημιουργούνται αμφίθυμα συναισθήματα στην επιζήσασα ή αλλιώς στο θύμα. Από την μία υπάρχει ο οίκτος και η οργή που οδηγεί το θύμα στο να καταδώσει τον δράστη, από την άλλη η αγάπη που τρέφει για το θύτη σε συνδυασμό με την αδυναμία να σταθεί στα πόδια της. Η ύπαρξη παιδιών συντελεί δραστικά στην ανοχή της γυναίκας απέναντι σε βίαιες πράξεις.

Πολλές φορές τυγχάνει το θύμα να έχει βιώσει από την παιδική του ηλικία την κακοποίηση. Στην τρυφερή ηλικία των παιδικών χρόνων του θύματος, η βία ενδεχομένως να έπαιρνε άσχημες διαστάσεις μη διαχειρίσιμες. Αυτός είναι ένας λόγος που το θύμα προσπαθεί να προστατέψει τον εαυτό του από τα χειρότερα -στην περίπτωση που υπάρχουν και παιδιά- και τα ίδια τα παιδιά. Ένα παιδικό τραύμα είναι μεγαλύτερο βάρος στη ψυχή του θύματος.

Άλλος ένας συχνός παράγοντας που οδηγεί σε τέτοιου είδους συμπεριφορές είναι οι κοινωνικές και οικονομικές συνθήκες. Συχνότερα προβλήματα που ταλανίζουν είναι η φτώχεια, η ανεργία, η οικονομική κρίση που επηρεάζουν πολλούς κλάδους. Η κοινωνική ανισότητα μεταξύ των φύλων, η αμάθεια, η ημιμάθεια επηρεάζουν τόσο την κοινωνία και την οικονομία, όσο και την ίδια την οικογένεια. Τα προβλήματα μπορούν να λάβουν χώρα είτε στο σπίτι (σύνηθες μέρος), είτε σε χώρο που ελέγχεται άμεσα από τον δράστη. Η βία ξεκινά όταν συζητείται το εκάστοτε θέμα και ενοχλεί τον σύζυγο. Τότε ο σύζυγος γίνεται βίαιος!

Σε όλα τα παραπάνω αίτια προστίθεται και η επαγγελματική ανισότητα. Την επαγγελματική ανισότητα, το ανδρικό φύλο τη βλέπει με ανταγωνισμό. Σύμφωνα με τα

δεδομένα του δράστη η γυναίκα δεν πρέπει να εργάζεται, αλλά να ασχολείται με τα οικιακά και την ανατροφή των παιδιών.

Στην εποχή μας, με τη συνεχή εξέλιξη της κοινωνίας, της οικονομίας, των τεχνών και των γραμμάτων το μορφωτικό επίπεδο μπορεί να παίζει καθοριστικό ρόλο. Η πνευματική καλλιέργεια ανοίγει τους πνευματικούς ορίζοντες του ατόμου, καθώς τον βοηθά να βλέπει σφαιρικά τα ζητήματα που προκύπτουν. Ένα άτομο που δεν έχει αναπτύξει τους πνευματικούς του ορίζοντες, που δεν έχει αποκομίσει βασικές γνώσεις δυσκολεύεται να διακρίνει τη σωστή από τη λάθος πράξη. Ο δράστης-θύτης δε διδάχθηκε ότι η βία είναι αποκλείουσα συμπεριφορά που βάση νόμου θεωρείται ποινικό αδίκημα. Δεν μπορεί να αντιληφθεί πως ο γόνιμος διάλογος και τα επιχειρήματα είναι αναγκαίο να υπερτερούν σε μια κοινωνία. Στην αντίθετη όχθη, το θύμα λόγω της αμάθειας υπομένει την κακοποίηση χωρίς να ξέρει που να απευθυνθεί.

Σε μια πολυπολιτισμική κοινωνία, φαινόμενα κάθε μορφή βίας κρίνεται αναγκαίο να εξαλείφονται. Ένας πολιτισμός που δείχνει ανέχεια απέναντι στη βία δεν μπορεί να προαγεί αυτό που υποστηρίζει. Όπως έχει αναφέρει ο Sigmund Freud, «Ο πολιτισμός ξεκίνησε όταν για πρώτη φορά ένα θυμωμένο άτομο πέταξε μια λέξη αντί για μια πέτρα». Ωστόσο, η βία προβάλλεται μέσω διαδικτυακών παιχνιδιών, ταινιών, δίνοντας στους δράστες την εντύπωση πως είναι κάτι φυσιολογικό.

Η πιο συχνή αιτία που συναντάμε για επιθετική συμπεριφορά είναι το αλκοόλ και οι τοξικές ουσίες που καταναλώνουν οι δράστες. Οι αλκοολικοί, οι τοξικομανείς αποδίδουν ευθύνες για τη συμπεριφορά τους στις καταχρήσεις. Σημειώνεται ότι υπό την επήρεια αλκοόλ οι δράστες γίνονται σε μεγάλο βαθμό επικύνδινοι, διότι δεν έχουν καμία επίγνωση των πράξεών τους, δεν νιώθουν ενοχές. Μετά το πέρας της ώρας, όταν αποβάλλονται οι ουσίες και το αλκοόλ από τον οργανισμό τους, οι δράστες έχουν επίγνωση γι' αυτό που είχε προηγηθεί. Ζητούν συγγνώμη από την επιζήσασα και υποστηρίζουν ότι δεν θα επαναληφθεί αντίστοιχο συμβάν στο μέλλον. Το θύμα πιστεύει στην αλλαγή που υπόσχεται ο δράστης, τον συγχωρεί, δίνοντάς του περιθώρια ανοχής και επανάληψης βίαιων πράξεων.

Τέλος, τα βιώματά μας τα «κουβαλάμε» σε όλη μας τη ζωή. Αρκετά περιστατικά παιδιών που βίωσαν στην τρυφερή-παιδική ηλικία τη βία την υιοθέτησαν στην υπόλοιπη ζωή τους. Αποτέλεσμα αυτού του γεγονότος να ανακυκλώνεται το πρόβλημα της βίας και να δημιουργούνται ολοένα νέοι δράστες. Τα άτομα αυτά επιζητούν εκδίκηση για όλα όσα βίωσαν οι ίδιοι στο παρελθόν, καθώς έτσι συνήθισαν να επιλύουν τα προβλήματά τους. Εν κατακλείδι ο φαύλος αυτός κύκλος μεγαλώνει.

1.4 Εννοιολογικοί Προσδιορισμοί

Κακοποίηση

Ως κακοποίηση ορίζεται η ακατάλληλη μεταχείριση ενός ενήλικου ατόμου ή παιδιού, για την επίτευξη άδικων ή ακατάλληλων σκοπών. Υπάρχουν πολλά είδη κακοποίησης όπως :

- α) η σεξουαλική,
- β) η λεκτική,
- γ) ψυχολογική/συναισθηματική,
- δ) διανοητική ή πνευματική κακοποίηση.

Βία

Ο όρος «βία κατά των γυναικών» περιλαμβάνει κάθε πράξη βίας που στηρίζεται στο φύλο και έχει ως αποτέλεσμα ή είναι δυνατό να έχει ως αποτέλεσμα, την σωματική, σεξουαλική ή ψυχολογική βλάβη ή πόνο για τις γυναίκες, συμπεριλαμβανομένων των απειλών τέτοιων πράξεων, τον εξαναγκασμό ή την αυθαίρετη στέρηση της ελευθερίας είτε αυτό προκύπτει στην δημόσια είτε στην ιδιωτική ζωή(παρ. 113).

«Η βία κατά των γυναικών είναι η έκφραση της ιστορικά διαπιστωμένης ανισότητας στις σχέσεις ισχύος μεταξύ ανδρών και γυναικών, που οδήγησε στην κυριαρχία των ανδρών επί των γυναικών και στις διακρίσεις σε βάρος των γυναικών, με αποτέλεσμα τη παρεμπόδιση της ανάπτυξής τους» (παρ.118).

Σύμφωνα με τα παραπάνω ο ορισμός της βίας περιλαμβάνει :

- Τη βία που υπάρχει μέσα στην οικογένεια (ενδοοικογενειακή προσέγγισης της βίας)
- Τη βία που υπάρχει μέσα στο κοινωνικό περιβάλλον όπου δραστηριοποιείται το άτομο ((βιασμός, σεξουαλική κακοποίηση, σεξουαλική παρενόχληση στην εργασία, trafficking/σωματεμπορία).

Τι ορίζεται ως ενδοοικογενειακή βία

Σύμφωνα με τον ορισμό της Παγκόσμιας Οργάνωσης Υγείας, η ενδοοικογενειακή βία αναφέρεται σε κάθε μορφή βίας που ασκείται μεταξύ ανθρώπων οι οποίοι έχουν, ή είχαν, μια στενή συντροφική σχέση και οδήγησε, ή έχει πιθανότητες να οδηγήσει, σε σωματική, ψυχολογική ή σεξουαλική κακοποίηση. Η ενδοοικογενειακή βία περιλαμβάνει πράξεις όπως εξαναγκασμό, εκφοβισμό, απειλή ή περιορισμό της ελευθερίας της συμπεριφοράς, που ασκούνται αυθαίρετα και αυταρχικά μεταξύ συντρόφων/ συζύγων, στον ιδιωτικό ή δημόσιο χώρο (Krug, Dahlberg, Mercy, Zwi, B.A. & Lozano, 2002). Επομένως, η ενδοοικογενειακή βία χαρακτηρίζεται από λεκτικές ή συμπεριφορικές πράξεις βίας που προκαλούν πόνο και οδύνη και έχουν αρνητική επίδραση στη σωματική και ψυχολογική υγεία. Η ενδοοικογενειακή βία αποτελεί απειλή για τα ανθρώπινα δικαιώματα (ΚΕΘΙ- Ενδοοικογενειακή βία κατά των γυναικών).

Πατριαρχία

Η πατριαρχία είναι ένα σύστημα που αναβιώνει σε βάθος πολλών χρόνων. Ορίζεται ως το σύστημα που ιστορικά οργανώνει και αναπαράγει σε κοινωνικό, πολιτιστικό, πολιτικό και ιδεολογικό επίπεδο τις έμφυλες σχέσεις εξουσίας, τις άνισες σχέσεις μεταξύ των κοινωνικών φύλων, της επικράτησης μιας άποψης υποτιμητικής εις βάρος των γυναικών και όσων περιστρέφονται γύρω από αυτές.

Έμφυλη Βία

Η έμφυλη βία είναι ένα συχνό παγκόσμιο φαινόμενο που πλήττει νεαρά κορίτσια, αλλά και ΛΑΟΤΚΙ+ άτομα. Περιλαμβάνει άσχημες πράξεις, οι οποίες υποβαθμίζουν την ανθρώπινη αξιοπρέπεια του ατόμου, καθώς και τη σωματική του ακεραιότητα. Η έμφυλη βία μπορεί να διαπραχθεί σε ιδιωτικό, αλλά και σε δημόσιο χώρο (σπίτι, εργασιακός χώρος, καφέ) κατά του θύματος. Τα τραύματα που αφήνονται από την έμφυλη βία είναι σωματικά και ψυχικά. Στο μεγαλύτερο όριο της η έμφυλη βία οδηγεί στη γυναικοκτονία. Έμφυλη βία μπορεί να αποτελέσουν ακόμα και οι απειλές τέτοιων καταστάσεων, ο εξαναγκασμός ή /και η στέρηση ελευθερίας του εκάστοτε ατόμου.

Γυναικοκτονία

Πρόκειται για ανθρωποκτονία εις βάρος του γυναικείου φύλου από πρόθεση. Εμπρόκειτο για έντονη μορφή έμφυλης και σεξιστικής βίας. Διαπράττεται έχοντας ως κίνητρο την άσκηση κοινωνικού ελέγχου στα σώματα, αλλά και στις επιλογές που κάνουν οι γυναίκες. Στην ουσία οι γυναικοκτονίες είναι εγκλήματα που στηρίζονται στις βαθιές ριζωμένες κοινωνικές αντιλήψεις της κοινωνίας, σύμφωνα με τις οποίες οι γυναίκες πρέπει να είναι υποταγμένες στο αντρικό φύλο και να εξουσιάζονται. Δράστης ή αλλιώς θύτης τις περισσότερες φορές μπορεί να είναι ο σύντροφος ή ο σύζυγος (πρώην ή νυν). Σύνηθες φαινόμενο είναι ο δράστης ή αλλιώς ο θύτης να έχει μακροχρόνια κακοποιητική συμπεριφορά απέναντι στη γυναίκα. Η γυναικοκτονία συνιστά διακριτό αδίκημα που παλιότερα συγκαλύπτονταν πίσω από τον όρο «εγκλήματα τιμής» και αργότερα από τον όρο «εγκλήματα πάθους». Καταγράφηκε για πρώτη φορά ως όρος το 1976 από την εγκληματολόγο Νταϊάνα Ράσελ (Diana E. H. Russel) και υιοθετήθηκε από την εγκληματολογία, μετά το 1992, χάρη στο βιβλίο «Femicide: the politics of woman killing», μια συλλογή δοκιμίων που επιμελήθηκαν η ακαδημαϊκός Τζιλ Ράντφορντ (Jill Radford) και η εγκληματολόγος Νταϊάνα Ράσελ (Diana E. H. Russell).

Δράστης ή Θύτης

Μπορεί να είναι ένα μεμονωμένο άτομο, είτε μια ομάδα ατόμων ή ένας θεσμός που διαπράττει την έμφυλη βία και τη στηρίζει με οποιοδήποτε τρόπο μπορεί. Οι δράστες διαθέτουν ισχύ, πολλές φορές μπορεί υποτιθέμενη ασκώντας έτσι έλεγχο στο θύμα.

Επιζήσασα ή Θύμα

Το άτομο που έχει βιώσει το φαινόμενο της έμφυλης βίας. Και οι δύο όροι «επιζήσασα» και «θύμα» μπορούν να χρησιμοποιηθούν το ίδιο. Ο πρώτος όρος προτιμάται περισσότερο από νομικούς και ιατρούς, ενώ ο δεύτερος σε κλάδους όπως η κοινωνιολογία και η ψυχολογία. Στη πρώτη περίπτωση επισημαίνεται το ψυχικό σθένος και η ψυχική-σωματική ανθεκτικότητα του ατόμου που βιώσει την έμφυλη βία.

Αποκάλυψη

Όταν γνωστοποιείται ένα περιστατικό έμφυλης βίας. Συχνά τα άτομα που έχουν υποστεί έμφυλη βία διστάζουν να το αποκαλύψουν ή να ζητήσουν βοήθεια.

Συναίνεση

Συναίνεση υπάρχει όταν άτομο δείχνει είτε αποδοχή, είτε συγκατάθεση ύστερα από ώριμη σκέψη. Το άτομο σε αυτήν την περίπτωση έχει επίγνωση τις συνέπειες που επιφέρει η συναίνεση και συμφωνεί ελεύθερα, χωρίς να έχει δεχτεί πίεση ή εξαναγκασμό.

Σύστημα δημιουργίας κοινωνικού φύλου

Είναι ένα πλέγμα μεταξύ οικονομικών, κοινωνικών, πολιτικών δομών που συντηρούν και αναπαράγουν διαφορετικούς και διακριτούς ρόλους σε γυναίκες και άνδρες. Μια γυναίκα τυγχάνει να έχει μαζεμένες πολλές ιδιότητες και να τις χρησιμοποιεί συγχρόνως. Για παράδειγμα είναι γυναίκα, μητέρα, σύζυγος, εργαζόμενη και πολλά άλλα πράγματα μες την ημέρα. Προσπαθεί για το καλύτερο αποτέλεσμα των ιδιοτήτων τους κι αυτό είναι που την καθορίζει ως μοναδική!

2. Εκφάνσεις της έμφυλης βίας στην ελληνική και διεθνή κοινωνία

Η έμφυλη βία ερμηνεύεται ως επιβλαβείς πράξεις που στρέφονται κατά του ατόμου με κριτήριο το φύλο του. Εμπρόκειτο για μια σημαντική παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και για κατάσταση που θέτει σε κίνδυνο την υγεία των ατόμων, αλλά και γενικότερα την

προστασία τους. Το ένα τρίτο των γυναικών στην ΕΕ έχουν υποστεί σωματική ή και/σεξουαλική βία (Europarl Europa, Greece).

Στα μέσα της δεκαετίας του '90 περίπου σημειώνεται η μοναδική νομοθετική πρωτοβουλία ανάγεται στην αλλαγή του νόμου για το βιάσμο το 1984 (Ν. 1419/1984). Η αλλαγή της νομοθεσίας αποτελούσε ένα από τα σημαντικότερα αίτηματα του γυναικείου κινήματος μετά τη Μεταπολίτευση, καθώς οι μέχρι τότε διατάξεις απηχούσαν τις ισχύουσες μέχρι τότε αντιλήψεις, εφόσον αντιμετώπιζαν το βιασμό ως «έγκλημα κατά των ηθών». Στα πλαίσια της παρούσας τροποποίησης διατάξεων του Κώδικα Ποινικής Δοικονομίας, ο βιασμός αντιμετωπίζεται πλέον ως έγκλημα κατά της «γενετήσιας ελευθερίας». Στο συγκεκριμένο κομμάτι υπήρξε η νομοθετική παρέμβαση. Η ενσωμάτωση των επιμέρους εκφάνσεων της έμφυλης βίας (δηλαδή της ενδοοικογενειακής, της σεξουαλικής παρενόχλησης και της εμπορίας ανθρώπων) ξεκινά από τα τέλη της δεκαετίας του '90 ως απορροία των διεθνών υποχρεώσεων της Ελλάδας.

Κατά τη διάρκεια του 2006, τα κείμενα που αναλύθηκαν εκτενέστερα περιλαμβάνουν το νόμο της ενδοοικογενειακής βίας και του βιασμού εντός του γάμου. Ο συγκεκριμένος νόμος προέβλεπε τις αυστηρότερες ποινές για πράξεις που έχουν ήδη ονοματιστεί ως ποινικά αδικήματα σύμφωνα με το άρθρο του Ποινικού Κώδικα. Ο βιασμός εντός του έγγαμου βίου θεωρείται ως ποινικό αδίκημα, ενώ η συμβίωση εκτός έγγαμου βίου ανδρών και γυναικών καλύπτεται από το πεδίο εφαρμογής του νόμου. Η σωματική βία σε βάρους ανηλίκων ατόμων ως πειθαρχικό μέτρο απαγορεύεται ακράδαντα, ενώ καθιερώθηκε ο θεσμός της διαμεσολάβησης σε ποινικές υποθέσεις για συγκεκριμένα περιστατικά ενδοοικογενειακής βίας.

Επιπλέον, το Σεπτέμβρη του 2006, ψηφίστηκε νόμος (Ν. 3488/2006 ΦΕΚ Α' 191/11.09.2006) για τη σεξουαλική παρενόχληση στο χώρο εργασίας, ενσωματώνοντας σχετική κοινοτική οδηγία στο εθνικό δίκαιο. Για πρώτη φορά ορίζεται από την ελληνική νομοθεσία η σεξουαλική παρενόχληση ως μορφή διάκρισης στο χώρο εργασίας και απαγορεύεται τόσο όσον αφορά την πρόσβαση στην απασχόληση, αλλά και σε όλο το φάσμα των σχέσεων εργασίας. Επίσης, εισάγεται στον δημόσιο διάλογο και την κυβερνητική ατζέντα η προβληματική της εμπορίας ανθρώπων (trafficking) με την ψήφιση του νόμου για την Εμπορία Ανθρώπων (Ν. 3064/2002). Το ίδιο πρόβλημα επανεμφανίζεται με την ευκαιρία της ψήφισης του νόμου για τη μετανάστευση (Ν. 3386/2005), όπου ένα ειδικό κεφάλαιο είναι αφιερωμένο στα θύματα της εμπορίας ανθρώπων.

Το επόμενο βήμα, μετά την αρχική κωδικοποίηση, ήταν να σημειωθούν τα ερμηνευτικά πλαίσια διάγνωσης των προβλημάτων (δηλαδή πως απάντατε το ερώτημα «ποιο είναι το πρόβλημα;») και πρόγνωσης των προβλημάτων («τι πρέπει να γίνει»). Τα ερμηνευτικά πλαίσια διάγνωσης και πρόγνωσης στα κείμενα για την έμφυλη βία βασίζονται στην κωδικοποίηση των Krizsan and Popa (2008). Οι συγγραφείς επεξεργάστηκαν τους κωδικούς και τι λέξεις που είχαν δοθεί. Με αυτό τον τρόπο προσπάθησαν να εντοπίσουν εννοιολογικές συνάψεις ή και επαναλαμβανόμενα γεγονότα στα πλαίσια της έμφυλης βίας. Έτσι δημιούργησαν ερμηνευτικά πλαίσια εν λόγω θεματικής (issue frames), τα οποία προήλθαν από τα εννοιολογικά πλαίσια (document frames).

Κύριο θέμα ήταν το ερώτημα του κατά πόσο η έμφυλη βία συνδέεται ως πρόβλημα με την έμφυλη ανισότητα και ως λύση με την έμφυλη ισότητα. Από αυτά τα ερωτήματα που τέθηκε

υπήρξαν απαντήσεις. Στο ένα άκρο βρίσκεται η έμφυλη βία και στο άλλο τα ανθρώπινα δικαιώματα. Κοινή τομή μεταξύ τους είναι πως αντιλαμβάνονται την έμφυλη βία ως δημόσιο ζήτημα, καθολικό, μια μορφή παραβίασης του ανθρώπινου δικαιώματος. Η διεθνής σύμβαση του ΟΗΕ, γνωστή και ως CEDAW (Convention on the Elimination of all forms of Discrimination Against Women), περιλαμβάνει τον πλέον αποδεκτό ορισμό της έμφυλης βίας ως μιας μορφής βίας που κατευθύνεται προς τις γυναίκες λόγω του φύλου τους, ή ως μια μορφή βίας που πλήττει δυσανάλογα τις γυναίκες. Στην Ελλάδα, η αρχική σύμβαση κυρώθηκε το 1983 (Ν. 1342/1983) και το προαιρετικό της πρωτόκολλο το 2001 (Ν. 2952/2001). α άλλα δυο δεν συνδέουν ευθέως την έμφυλη βία με την έμφυλη ανισότητα, καθώς προσεγγίζουν το πρόβλημα από την άποψη των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Από σκοπιά της «γυναικο-κεντρικής προσέγγισης» αυτό γίνεται μέσω της διαπίστωσης ότι οι γυναίκες είναι κυρίως τα θύματα, ενώ στην προσέγγιση των «ανθρωπίνων δικαιωμάτων χωρίς αναφορές στο φύλο», η έμφυλη βία προσεγγίζεται ως ζήτημα ανθρωπίνων δικαιωμάτων χωρίς όμως καμία αναφορά στο φύλο ούτε των θυμάτων αλλά ούτε και των δραστών. Ωστόσο, πέρα από τις διαφορές ανάμεσα στα ερμηνευτικά πλαίσια, η επιχειρηματολογία που αναπτύσσεται εντός τους έχει έντονες ομοιότητες, οι οποίες βασίζονται στις σαφείς αναφορές στα ανθρώπινα δικαιώματα. Αντίθετα, όλα τα υπόλοιπα ερμηνευτικά πλαίσια απομακρύνονται από αυτή την προβληματική, ενώ σε ορισμένες περιπτώσεις την αμφισβητούν ευθέως. Δηλαδή σε όλα τα υπόλοιπα η έμφυλη βία δεν γίνεται αντιληπτή ως μια μορφή καταπάτησης ανθρωπίνων δικαιωμάτων, αλλά ως ένα πρόβλημα το οποίο πρέπει να επιλυθεί είτε για να προστατευθεί η οικογένεια, είτε για να γίνει το κράτος πιο αποτελεσματικό, είτε για να ευνοηθεί η οικονομική ανάπτυξη ή αλληλεγγύη κ.ο.κ

Ακόμη θα γίνει λόγος για τα κυρίαρχα πλαίσια διάγνωσης στις πολιτικές της έμφυλης βίας. Τα ανθρώπινα δικαιώματα αφορούν όλους τους ανθρώπους ανεξαιρέτως φύλου, εθνικότητας, κοινωνικής τάξης και οικονομικής κατάστασης.

Στην περίπτωση των δεδομένων της χώρας μας ως υπαίτιοι για τα προβλήματα της ενδοοικογενειακής βίας αναγνωρίζονται οι θεσμικοί φορείς, το κράτος, η Ευρωπαϊκή Ένωση ή και το Δικαστικό Σώμα. Στο παρόν πλαίσιο μας γίνεται άμεσα αντιληπτό πως η κρατική αμέλεια συνιστά μία από τις βασικές αιτίες που συνοψίζουν το πρόβλημα της έμφυλης βίας. Ως «κρατική αμέλεια» μπορεί να θεωρηθεί η ελλιπής εκπαίδευση των σωμάτων ασφαλείας (σε περιπτώσεις ενδοοικογενειακής βίας), η καθυστέρηση στην τροποποίηση του Ποινικού Κώδικα. Όλα αυτά σε συνδυασμό με την έλλειψη παιδείας των ατόμων, με την έλλειψη ψυχολόγων και ψυχιάτρων σε δομές το πρόβλημα μεγαλώνει.

2.1 Η διεθνής νομοθετική πρακτική

Αξιοσημείωτη είναι η διεθνή νομική πρακτική της αυστριακής νομοθεσίας σχετικά με την ενδοοικογενειακή βία. Κρίνεται ως νομική πρακτική ένα από τα καλύτερα μοντέλα νομοθεσίας. Η παρούσα νομοθεσία καθιερώθηκε το 1994 και δίνει την άδεια στις αστυνομικές αρχές να απομακρύνουν το θύτη από την οικία του για ένα διάστημα έως και επτά ημερών. Εάν το θύμα επιθυμεί να υπάρξει επιπλέον παράταση, μπορεί να του χορηγηθεί από το τοπικό δικαστήριο μια προσωρινή δικαστική εντολή με διάρκεια έως και τρία έτη. Η παρούσα νομοθεσία επιτρέπει την αναστροφή του βάρους της απόδειξης και εξασφαλίζει στη γυναίκα συνεχή στήριξη. Ακόμα με

άλλες νομοθετικές αλλαγές που συνέβησαν δίνεται η δυνατότητα απαλλαγής της απόδειξης με αποτέλεσμα να αυξάνονται οι πιθανότητες χρήσης δικαστικών μέτρων.

Στο άρθρο 572 του ιταλικού Ποινικού Κώδικα σημειώνεται ενδιαφέρον που σχετίζεται με την κακομεταχείριση στο πλαίσιο της οικογένειας, η οποία περιλαμβάνει βίαιες συμπεριφορές, όπως σωματική και ψυχολογική κακοποίηση. Ωστόσο, σε αυτή την νομοθεσία για να υπάρξει κατηγορία του θύματος προς τον θύτη θα πρέπει να υπάρχει η ύπαρξη αποδεικτικών στοιχείων. Τα στοιχεία αυτά είναι αναγκαίο να επιβεβαιώνουν τη συχνή διάπραξη της κακοποίησης.

Την Ολλανδία κατόπιν πίεσης της «Κοινότητας για Ανεξάρτητη Κοινωνική Κατάσταση» (KZV) ενσωματώθηκαν στη νομοθεσία επιπλέον κριτήρια, για χορήγηση άδειας παρομονής, για ανθρωπιστικούς λόγους, στα θύματα που έχουν βιώσει σεξουαλική κακοποίηση στη σχέση τους και δεν πληρούν τα στοιχεία.

Το Ηνωμένο Βασίλειο σε συνεργασία με τις αστυνομικές αρχές, δημιούργησαν το πρόγραμμα Επαναλαμβανόμενης Θυματοποίησης με σκοπό να ανταποκρίνεται άμεσα στα περιστατικά βίας. Η συγκεκριμένη παρέμβαση είναι άκρως βοηθητική, καθώς διευκολύνει τη συλλογή αποδεικτικών στοιχείων για την άσκηση ποινικής δίωξης.

Στο Βερολίνο δημιουργήθηκε το «Πρόγραμμα Παρέμβασης εναντίον της Οικογενειακής Βίας» (BIG). Το παρόν πρόγραμμα καθιέρωσε μια λίστα ελέγχου, η οποία καθοδηγεί την αστυνομία με κύριο στόχο την βελτίωση της ανταπόκρισης των αστυνομικών στα περιστατικά ενδοοικογενειακής βίας και στη στενή παρακολούθησή τους.

Στη Φιλανδία το νομοθετικό πλαίσιο απομακρύνει το δράστη από το σπίτι, ενώ στη Σουηδία, η κακοποίηση στο πλαίσιο της οικογένειας, θεωρείται αξιόποινη πράξη.

Στις χώρες της Ε.Ε. οι νομοθεσίες των κρατών μελών (ιδίως των παλαιών 15 κρατών μελών), με διαφορές στο βαθμό της αντεγκληματικής τους πολιτικής και της εν γένει κοινωνικής τους πολιτικής, τα παραπάνω εγκλήματα αποτελούν επιβαρυνμένες περιπτώσεις στους ποινικούς κώδικες συνηθισμένων εγκλημάτων.

Η Ισπανία έχει κύριο ρόλο στη θέσπιση μέτρων πρόληψης, με πολλά μέτρα που σχετίζονται με το κομμάτι της εκπαίδευσης, την ευαισθητοποίηση, την κοινωνική στήριξη των θυμάτων.

Επιπλέον, η Αυστρία, η Μεγάλη Βρετανία, η Κύπρος έχουν ολοκληρωμένο κομμάτι ποινικής δικαιοσύνης, ενώ ψηφίστηκε σχετικός νόμος στη Γαλία, χωρίς ιδιαίτερα κοινωνικά μέτρα.

Ανάμεσα στις καλές νομοθεσίες υπάγεται η χώρα Βουλγαρία. Επίσης, στις σύγχρονες χώρες όσον αφορά την νομοθεσία (και από το 2006 και στην Ελλάδα) η ποινική αντιμετώπιση της βίας κινείται στα παρακάτω πλαίσια :

- Διαμεσολάβηση στις ελαφρές πλημμεληματικές περιπτώσεις.
- Ταχεία εκδίκαση των υποθέσεων στην περίπτωση ακροαματικής διαδικασίας.
- Αστυνομικές Αρχές – Επιμελητές Οικογένειας

2.2 Ελληνική Νομοθεσία

Από τα πιο σπουδαία επιτεύγματα που κατάφεραν οι Ελληνίδες ήταν η κατοχύρωση αρχής της ισότητας με τη διεκδίκηση των αναγκαίων νομοθετικών στην αναθεώρηση του Συντάγματος του 1975. Συνεργαζόμενα Γυναικεία Σωματεία, μεταξύ άλλων η ΧΕΝ Ελλάδος, έφτιαξαν ψήφισμα και ζήτησαν την προσθήκη νομοθεσίας και την απόλεια κάθε απόκλεισης. Στόχος ήταν η πρόωθηση της ισότητας, η προάσπιση των κοινωνικών δικαιωμάτων όπως η προστασία της μητρότητας, της παιδικής και της γεροντικής ηλικίας, καθώς και η καθιέρωση της ίσης αμοιβής για ίση εργασία.

Οι παραπάνω αυτές προσπάθειες έφεραν θετικά αποτελέσματα στις εργασίες αναθεώρησης του Συντάγματος, που ολοκληρώθηκαν τον Ιούνιο του 1975. Επιπλέον, τα Συνεργαζόμενα Ελληνικά Σωματεία πέτυχαν οι διατάξεις, που εμπειριείχαν διακρίσεις εξαιτίας φύλου και δεν ήταν εφικτό να αποκλειστούν άμεσα μετά την αναθεώρηση του Συντάγματος με σκοπό να διατηρηθούν μόνο για μια μικρή μεταβατική περίοδος (έως το 1982).

Εκτός από τη συμμετοχή της ΧΕΝ στην οργανωμένη αυτή προσπάθεια, τα στελέχη της Οργάνωσης απέστειλαν υπόμνημα στον Υπουργό Δικαιοσύνης. Με το συγκεκριμένο υπόμνημα τόνισαν την ανάγκη για διασφάλιση της περιουσίας που αποκτήθηκε στο γάμο και για τους δυο συζήγους, την κατάργηση των διατάξεων της εμβρυωρού, τη θέσπιση κοινού κατώτατου ορίου για τη σύναψη γάμου για άνδρες και γυναίκες αλλά και την απόδοση κοινού επιθέτου στα τέκνα για τη διασφάλιση των οικογενειακών δεσμών.

Αξίζει να σημειωθεί ότι η ΧΕΝ Ελλάδος συμμετείχε καταλυτικά στη ψήφιση του νέου Οικογενειακού Δικαίου το 1993. Ο συγκεκριμένος νόμος άλλαξε ριζικά το ρόλο της Ελληνίδας γυναίκας στην οικογένεια, καθώς συνέβαλε στην κατάργηση της αρχηγίας του άντρα. Βοήθησε στην ανάδειξη της ισότητας των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων σε ο,τι αφορά την οικογένεια και το παιδί, αλλά και με την ελευθερία απόφασης της γυναίκας για άσκηση επαγγελματικής εργασίας. Κλείνοντας, η ΧΕΝ όπως πολλές και όλες οι άλλες γυναικείες οργανώσεις, συνέχισε να αναδικνύει γυναικεία ζητήματα και συνέβαλλε στη ψήφιση ειδικών νόμων για την ισότητα νόμων που αφορούν την εργασία την ιθαγένεια της γυναίκας και του παιδιού της, το δικαίωμα στην άμβλωση, στη γονική άδεια, κ.ά.

Στις μέρες η ΧΕΝ Ελλάδος παραμένει σταθερή στην Ειδική Μόνιμη Επιτροπή Ισότητας, Νεολαίας και Δικαιωμάτων του Ανθρώπου της Βουλής των Ελλήνων. Στοχεύει στη συνεχή παρακολούθηση και άσκηση πίεσης για την ανάπτυξη νομοθετικών πρωτοβουλιών που προστατεύουν τα γυναικεία και ανθρώπινα δικαιώματα και προασπίζονται την κοινωνική συνοχή.

Ακόμα, το 2017 εθελοντικό προσωπικό της ΧΕΝ κινητοποιήθηκε συλλογικά σε όλη την Ελλάδα. Κυρίαρχος σκοπός του η ενημέρωση των πολιτών, ανδρών και γυναικών, για τις σπουδαίες διατάξεις της Σύμβασης της Κωνσταντινούπολης. Η Σύμβαση αυτή αναφέρεται στην

εξάλειψη της βίας κατά των γυναικών και των παιδιών, αλλά και στη συλλογή υπογραφών για την επικύρωσή της όπου διενεργήθηκε στην Ελληνική Βουλή.

Κατά την τρέχουσα περίοδο του COVID-19 στην Ελλάδα σημειώθηκαν απανωτά περιστατικά κακοποίησης προς το γυναικείο φύλο, και δυστυχώς απανωτές γυναικοκτονίες. Στην περίπτωση αυτή συντάχθηκαν περαιτέρω νόμοι για την αντιμετώπιση του προβλήματος.

2.3 Ιστορική αναδρομή έμφυλης βίας

Η βία κατά των γυναικών είναι από τα φαινόμενα που συναντάμε από παλιά τόσο στην Ελλάδα αλλά και σε άλλες χώρες. Την περίοδο της πανδημίας του COVID-19 τα περιστατικά βίας αυξήθηκαν. Ακόμη αυξήθηκαν και οι γυναικοκτονίες. Ανά διαστήματα στη χώρα μας «έβγαινε» στο προσκήνιο και ένα έγκλημα. Η παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων είναι διαδεδομένη σε όλο της το εύρος και έχει πολλές διαφορετικές πτυχές. Για παράδειγμα πολλές φορές σχετίζεται με την κοινωνική πρόελευση του ατόμου, τόσο στο χώρο του σπιτιού και της εργασίας, στο δρόμο, στις καθημερινές ενασχολήσεις, στο διαδίκτυο. Φέρνει το γυναικείο φύλο αντιμέτωπο με δραστηριότητες που δεν μπορεί να κάνει, όπως να συμμετάσχει σε μια εκδήλωση, σε ο,τιδήποτε κοινωνικό δρώμενο.

Σύμφωνα με στατιστικά δεδομένα μια στις τρεις γυναίκες στην Ευρώπη έχει υποστεί σωματική, είτε σεξουαλική βία. Η εμπορία ανθρώπων στην Ευρώπη έχει φτάσει σε ποσοστό 80%. Επιπλέον σε υπό ανάπτυξη χώρες τα κορίτσια οδηγούνται σε γάμο δίχως να έχουν συμπληρώσει το 18^ο έτος της ηλικίας τους.

Σαφώς και τα γεγονότα συγκριτικά με παλαιότερα έτη έχουν αρχίσει να αλλάζουν. Τα τελευταία 3^ο έτη, η συχνότητα του ακροτηριασμού των γυναικείων οργάνων στην Αφρική έχει μειωθεί κατά 50%. Στη νότια Ασία το ποσοστό των κοριτσιών που οδηγούνται σε γάμο πριν συμπληρώσουν το 18^ο έτος της ηλικίας τους έχει μειωθεί κατά το ήμισυ. Εξίσου σημαντικό και πρόσφατο είναι το παγκόσμιο κίνημα #metoo. Το συγκεκριμένο κίνημα ανέδειξε την έκταση της σεξουαλικής επίθεσης και παρενόχλησης στις κοινωνίες μας, ενθάρρυνε τα θύματα να υψώσουν τη φωνή τους και να διεκδικήσουν και να υπερασπιστούν τα δικαιώματά τους.

Για να εξαλειφθεί το φαινόμενο της έμφυλης βίας ριζικά, κρίνεται αναγκαίο να βελτιωθεί η εκπαίδευση, η νομοθεσία και να αλλάξουν τα κοινωνικά πρότυπα. Το έτος 2017 έγινε αφιέρωμα με μία ευρωπαϊκή δράση για την εξάλειψη όλων των μορφών βίας κατά των γυναικών και των κοριτσιών τόσο στην ιδιωτική όσο και στη δημόσια ζωή. Δικηγόροι, γιατροί, εκπαιδευτικοί και η αστυνομία, μεταξύ άλλων, εκπαιδεύονται για την υποστήριξη των θυμάτων και την πρόληψη της έμφυλης βίας, χάρη στη χρηματοδοτική στήριξη των ΜΚΟ από την ΕΕ.

Για την ανάληψη δράσης και ευθύνης που ξεπερνά τα σύνορα των χωρών, δρομολογήθηκε μαζί με τα Ηνωμένα Έθνη η πρωτοβουλία «Spotlight». Η πρωτοβουλία εξετάζει σε παγκόσμια κλίμακα τα βασικά αίτια της βίας κατά των γυναικών και των κοριτσιών, βοηθά

τα θύματα και τους παρέχει τη δυνατότητα να συμβάλλουν σε πιο ασφαλείς, πιο ανθεκτικές, πιο πλούσιες και πιο ελεύθερες κοινωνίες.

Η εξάλειψη της βίας κατά των γυναικών και των κοριτσιών αποτελεί ένα πρώτο βήμα προς την παγκόσμια ειρήνη και ασφάλεια και βρίσκεται στο επίκεντρο του θεματολογίου 2030 για τη βιώσιμη ανάπτυξη. Αποτελεί προϋπόθεση για την προαγωγή, την προστασία και την πραγμάτωση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, της ισότητας των φύλων, της δημοκρατίας και της οικονομικής ανάπτυξης.

Χρονικά η βία κατά των γυναικών και των κοριτσιών αποτελεί από τις πιο σύνηθες και καταστροφικές παραβιάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Εκτιμάται πως το 35% των γυναικών έχουν πέσει θύματα κάποια στιγμή της ζωής τους και σε μερικές χώρες το ποσοστό «αγγίζει» το 70%. Εμπρόκειται για μάλιστα που παρεμποδίζει την ισότητα των φύλων, την βιώσιμη ανάπτυξη. Ως εκ τούτου η αλλαγή πρέπει να υπάρξει απο πολλούς χώρες και με συνεχή συμμετοχή.

Η Επιτροπή πρότεινε την προσχώρηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης στη Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης του Συμβουλίου της Ευρώπης. Οι εργασίες με στόχο την κύρωσή της είναι σε εξέλιξη. Η Επιτροπή καλεί όσα κράτη μέλη της ΕΕ δεν έχουν ακόμη κυρώσει τη σύμβαση, να το πράξουν άμεσα. Το περασμένο έτος, η Επιτροπή δρομολόγησε την εκστρατεία NON.NO.NEIN — Πες ΟΧΙ! Σταματήστε τη βία κατά των γυναικών. Στόχος της εκστρατείας ήταν η ευαισθητοποίηση σχετικά με το εν λόγω ζήτημα και η χρηματοδότηση συγκεκριμένων σχεδίων για τη μείωση του κινδύνου βίας και την υποστήριξη των γυναικών που έχουν πληγεί από αυτήν. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή διέθεσε χρηματοδότηση ύψους 15 εκατομμυρίων ευρώ για κράτη μέλη, τοπικές κυβερνήσεις, σχετικούς επαγγελματίες και οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών από ολόκληρη την Ευρώπη για να ενισχύσουν τις δράσεις και τις εκστρατείες τους για την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών.

Κατά τη διάρκεια του Ιουνίου 2017, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ανέλαβε την ηγεσία της εκστρατείας «Εκκλήση ανάληψης δράσης την προστασία από τη σεξουαλική και την έμφυλη βία σε περιπτώσεις έκτακτης ανάγκης». Σε ανθρωπιστικές κρίσεις, η έμφυλη βία είναι συχνά διαδεδομένη. Είμαστε προσηλωμένοι στην υποστήριξη των θυμάτων και στην εξάλειψη της βίας αυτής. Η πρόσκληση σε δράση συνενώνει περισσότερες από 60 ανθρωπιστικές οργανώσεις με μία αποστολή: να αναγνωριστεί η έμφυλη βία ως απειλητική για τη ζωή και να αντιμετωπίζεται από τα αρχικά στάδια της εκδήλωσης μιας κρίσης. Γυναίκες και κορίτσια που κινδυνεύουν να υποστούν βία έχουν ανάγκη την αμεσότερη δυνατή προσοχή μας. Είμαστε αποφασισμένοι να χρησιμοποιήσουμε την ηγετική θέση μας για να επιστήσουμε την προσοχή στο θέμα αυτό και να μετατρέψουμε τις προσπάθειές μας σε συγκεκριμένες δράσεις στον εν λόγω τομέα.

Η πρωτοβουλία «Spotlight», η οποία δρομολογήθηκε από κοινού με τα Ηνωμένα Έθνη κατά τη διάρκεια της 72ης Γενικής Συνέλευσης των Ηνωμένων Εθνών τον Σεπτέμβριο, εξετάζει όλες τις μορφές βίας κατά των γυναικών και των κοριτσιών. Η έκθεση εστιάζεται στην οικιακή και ενδοοικογενειακή βία, στη σεξουαλική και έμφυλη βία και στις επιβλαβείς πρακτικές, στη γυναικοκτονία, στην εμπορία ανθρώπων και στη σεξουαλική και οικονομική εκμετάλλευση. Η

πρωτοβουλία θα υλοποιηθεί μεταξύ 2017 και 2023 και έχει αρχική επένδυση ύψους 500 εκατ. ευρώ, με την ΕΕ ως βασικό χρηματοδότη.

2.4 Μέτρα και δράσεις αντιμετώπισης της βίας κατά των γυναικών

Ύστερα από χρόνια σχεδιάστηκε η γραμμή άμεσης δράσης και επέμβασης με σκοπό τη βοήθεια σε γυναίκες που δέχονται βία. Η τηλεφωνική γραμμή SOS παρέχει ψυχολογική και νόμιμη υποστήριξη. Τυπώθηκαν φυλλάδια για να ενημέρωσουν τις γυναίκες σχετικά με τις υπηρεσίες που μπορούν να απευθυνθούν, όσο και στους εμπλεκόμενους επαγγελματίες (αστυνομικούς, κοινωνικούς λειτουργούς, ψυχολόγους), ώστε να γνωρίζουν το τρόπο που πρέπει να αντιμετωπίσουν τα περιστατικά. Δημιουργήθηκαν σεμινάρια επιμόρφωσης και ευαισθητοποιήσεις προς τους αστυνομικούς (σε Αθήνα και Θεσσαλονίκη, Δεκέμβριος 2002).

Στις αστυνομικές σχολές προστέθηκαν θεματικές όπως ενδοοικογενειακή βία και εμπορία γυναικών. Οι ίδιες θεματικές προσφέρθηκαν και σε επιμορφωτικά σεμινάρια και στους υπόλοιπους αστυνομικούς που δεν βρίσκονταν σε σχολές. Διεξήχθησαν επίσης ειδικά σεμινάρια εκπαίδευσης και επιμόρφωσης των επαγγελματιών των Κέντρων Υποδοχής Κακοποιημένων Γυναικών, της Τηλεφωνικής Γραμμής SOS και των Μονάδων Παρέμβασης Κοινωνικού Αποκλεισμού (Μάρτιος 2000).

Ακόμη σε δεκατρείς περιφέρειες δημιουργήθηκαν κέντρα με σκοπό τη στήριξη των θυμάτων. Όλα τα προγράμματα γυναικείων οργανώσεων που χρηματοδότησε η Γενική Γραμματεία Ισότητας στα πλαίσια της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας "ΔΑΦΝΗ" περιλαμβάνουν δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης της κοινής γνώμης. Στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής εκστρατείας για την ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης σχετικά με τη βία που ασκείται κατά των γυναικών (1999-2000) πραγματοποιήθηκαν τρία προγράμματα.

- 1) Το Κέντρο Ερευνών για θέματα Ισότητας, φορέας εποπτευόμενος από τη Γενική Γραμματεία Ισότητας, υλοποίησε πανελλήνια ενημερωτική καμπάνια για τη βία μέσα στην οικογένεια. Είχε τίτλο "Ανοχή Μηδέν". Το πρόγραμμα χρηματοδοτήθηκε από την Ευρωπαϊκή Ένωση και τη Γενική Γραμματεία Ισότητας.
- 2) Το Κέντρο Έρευνας και Υποστήριξης θυμάτων Κακοποίησης και Κοινωνικού Αποκλεισμού υλοποίησε Περιφερειακό πρόγραμμα με τίτλο: "Ενημερωτική εκστρατεία στη περιοχή της Ηπείρου για τη βία εναντίον των γυναικών".
- 3) Το Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Κρήτης και η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Ηρακλείου υλοποίησαν περιφερειακό πρόγραμμα με τίτλο "Ευαισθητοποίηση εναντίον της βίας που ασκείται στις γυναίκες".

2.5 Η συμβολή των μη κυβερνητικών οργανώσεων

Οι μη κυβερνητικές οργανώσεις δημιουργούν δράσεις για να στηρίξουν τις γυναίκες θύματα βίας και να ευαισθητοποιήσουν την κοινή γνώμη απέναντι στο κομμάτι της έμφυλης βίας. Προσφέρουν δωρεάν υπηρεσίες σε γυναίκες θύματα βίας, νομικές συμβουλές, ψυχολογική στήριξη και υπεράσπιση στο δικαστήριο. Ο Σύνδεσμος για τα Δικαιώματα της Γυναίκας έθεσε σε λειτουργία τμήμα όπου προσφέρονται νομικές συμβουλές και ψυχοκοινωνική στήριξη σε γυναίκες.

Οργάνωσε τις παρακάτω εκδηλώσεις :

α. Σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, σεμινάριο με θέμα: "Σωματεμπορία – Σεξουαλική Εκμετάλλευση Γυναικών: Ένα διεθνές οργανωμένο έγκλημα. Αποτελέσματα νέα σχετικής έρευνας. Προτάσεις καμέτρα για την εξάλειψη του φαινομένου". (21-22/10/1996)

β. Δημόσια συζήτηση με θέμα: "Σεξουαλική ηθική: Διαφορετικά κριτήρια για τα δύο φύλα, σεξουαλική απελευθέρωση της γυναίκας, σεξουαλική διαπαιδαγώγηση" (20-5-1997).

γ. Δημόσια συζήτηση με θέμα: "Η βία κατά των γυναικών και η σεξουαλική εκμετάλλευση τους, βαριές παραβιάσεις των Ανθρώπινων Δικαιωμάτων. Η βία στην τηλεόραση: Νέα στοιχεία πρόσφατης έρευνας" (9-12-1998).

Το 1997 το Παρατηρητήριο για τα Δικαιώματα της Γυναίκας έθεσε σε λειτουργία κοινωνικό γραφείο καταγγελιών με τηλεφωνική γραμμή SOS.

Το 1998 η Πανελλαδική Οργάνωση Γυναικών "Παναθηναϊκή" σε συνεργασία με εκπαιδευτικό φορέα και τη Σχολή της Ελληνικής Αστυνομίας, οργάνωσε συνέδριο με στόχο να ευαισθητοποιήσει τους φοιτητές της αστυνομίας σε θέματα βίας κατά των γυναικών.

Από το 1998 το Κέντρο Έρευνας και Υποστήριξης θυμάτων Κακοποίησης και Κοινωνικού Αποκλεισμού έχει θέσει σε λειτουργία στα Ιωάννινα Δίκτυο βοήθειας σε Κακοποιημένες Γυναίκες και Παιδιά. Στόχος του προγράμματος είναι να μελετηθεί το φαινόμενο στην περιοχή, καθώς και να παρασχεθεί βοήθεια και υποστήριξη σε κακοποιημένες γυναίκες και παιδιά. Το πρόγραμμα αποτελέστηκε από γιατρούς, ψυχολόγους, κοινωνικούς λειτουργούς και δικηγόρους και εκτός από τις υποστηρικτικές υπηρεσίες που παρέχει, στοχεύει επίσης να ευαισθητοποιήσει τον πληθυσμό για την έκταση και τη σημασία του φαινομένου.

Από το 1998 επίσης, στη Θεσσαλονίκη, το Μακεδονικό Ινστιτούτο Εργασίας έχει θέσει σε λειτουργία Κέντρο Υποστήριξης Κακοποιημένων Γυναικών και τηλεφωνική γραμμή SOS για κακοποιημένες και βιασμένες γυναίκες. Παρέχει ψυχολογική υποστήριξη, επαγγελματικό προσανατολισμό και νομική συμβουλευτική σε γυναίκες θύματα βίας.

Στα πλαίσια δε του προγράμματος Legal Aid συνεργάζεται με τον Δικηγορικό Σύλλογο Θεσσαλονίκης ώστε η παρεχόμενη νομική βοήθεια να περιλαμβάνει και παράσταση συνηγόρου στο δικαστήριο. Η Φεμινιστική Πρωτοβουλία ενάντια στη Καταναγκαστική Πορνεία Αλλοδαπών Γυναικών εξέδωσε (Απρίλης 2000) ενημερωτικό φυλλάδιο για τις αλλοδαπές στα ελληνικά, αλβανικά, ρουμάνικα, ρώσικα και αγγλικά, με τίτλο "αλληλεγγύη στις γυναίκες

θύματα της καταναγκαστικής πορνείας", καθώς και αφίσα που αναρτήθηκε σε δημόσιους χώρους σε όλη την Ελλάδα. Ταυτόχρονα συμπαραστάθηκε ενεργά σε γυναίκες θύματων σωματεμπορίας, κυρίως διευκολύνοντας την πρόσβαση τους, ή αναλαμβάνοντας τις επαφές με τις διάφορες δομές (Γενική Γραμματεία Ισότητας, προξενεία κλπ).

Από το 1999 ιδρύθηκε και λειτουργεί το Δίκτυο για τη Καταπολέμηση της Ανδρικής Βίας κατά των Γυναικών. Σ' αυτό συμμετέχουν γυναικείες οργανώσεις και άτομα απ' όλη την Ελλάδα, όπως γιατροί, ψυχολόγοι, δικηγόροι και άλλοι επαγγελματίες που προσφέρουν εθελοντικά τις υπηρεσίες τους. Στα περιστατικά κακοποίησης που απευθύνονται στο Δίκτυο παρέχεται ψυχοκοινωνική υποστήριξη και νομική βοήθεια, είτε άμεσα είτε έπειτα από παραπομπή στον αρμόδιο φορέα - μέλος του Δικτύου.

Η ομάδα "Τηλεφωνική γραμμή Καισαριανής για κακοποιημένες γυναίκες" διαθέτει τηλεφωνική γραμμή βοήθειας προς γυναίκες θύματα βίας από τις αρχές της δεκαετίας του '90.

Η Γενική Γραμματεία Ισότητας, αναγνωρίζοντας τη δυναμική και τη συνεισφορά των γυναικείων οργανώσεων στην ανάδειξη και αντιμετώπιση του φαινομένου, συνεργάζεται μαζί τους και χρηματοδοτεί δράσεις τους στο πλαίσιο της Κοινοτικής Πρωτοβουλίας ΔΑΦΝΗ.

Προγράμματα που έχουν υλοποιηθεί:

1997-1998: "Δίκτυο για τη καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών" Περιλαμβάνει δράσεις προβολής του προβλήματος σε συνεργασία με δικαστικούς και αστυνομικούς (σεμινάρια), σύσταση δικτύου καλών πρακτικών (φορέας υλοποίησης: Κίνηση Δημοκρατικών Γυναικών).

1998-1999: "Γυναίκες πρόσφυγες - Σταματήστε τη Σεξουαλική Εκμετάλλευση και Διακίνηση των Γυναικών" Περιλαμβάνει δράσεις προβολής του προβλήματος, δημιουργία γραφείου στήριξης προσφύγων γυναικών, και διεξαγωγή διακρατικής έρευνας για τις στάσεις και τις απόψεις του πληθυσμού για τη σεξουαλική εκμετάλλευση και διακίνηση γυναικών προσφύγων (Φορέας υλοποίησης: Κέντρο Έρευνας Γυναικείων θεμάτων).

1999-2000: "Κάνοντας τις φωνές των παιδιών να ακουστούν. Προστασία και ενδυνάμωση κοριτσιών θυμ

άτων βίας και σεξουαλικής κακοποίησης" Περιλαμβάνει δράσεις ευαισθητοποίησης και δημοσιοποίησης του προβλήματος, δημιουργία Συμβουλευτικού Κέντρου για κακοποιημένα παιδιά, έρευνα με αντικείμενο τους τρόπους αναγνώρισης της κακοποίησης, ανάπτυξη των κατάλληλων εργαλείων και μέτρων ώστε να διευκολυνθεί η διαδικασία έγκαιρης αναγνώρισης της κακοποίησης από τα άτομα που βρίσκονται σε συχνή επαφή με παιδιά (φορέας υλοποίησης: Κέντρο Ερευνών για τις Γυναίκες της Μεσογείου).

2.6 Στατιστικά στοιχεία

Σύμφωνα με το 28^ο Ενημερωτικό Σημείωμα (Φεβρουάριος 2021) του Παρατηρίου Ισότητας, το διάστημα 2018-2020, προερχόμενα από τα στοιχεία των δεδομένων της Γενικής Γραμματείας Δημογραφικής και Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των Φύλων (ΓΓΔΟΠΦ).

Αναφερόμενη στον αριθμό των ωφελούμενων γυναικών-θυμάτων βίας στις οποίες προσφέρθηκε

η απαραίτητη προστασία και υποστήριξη ανά μορφή βίας όπως αυτή που υπάρχει από την Σύμβαση του Συμβολίου της Ευρώπης για την Πρόληψη και την Καταπολέμηση της Βίας κατά των γυναικών και της Ενδοοικογενειακής Βίας.

Τύποι Κακοποίησης που διενεργήθηκαν:

Ύστερα από την διερεύνηση της GREVIO αλλά και των άρθρων 33 έως και 41 της Σύμβασης, οι μορφές κακοποίησης που δέχθηκαν οι γυναίκες είναι οι παρακάτω :

1. Ψυχολογική βία
2. Μη εμφανής παρακολούθηση ή παρενόχληση (Stalking)
3. Σωματική βία
4. Σεξουαλική βία, βιασμός
5. Αναγκαστικός γάμος
6. Ακρωτηριασμός των γυναικείων γεννητικών οργάνων
7. Αναγκαστική έκτρωση και αναγκαστική στείρωση
8. Σεξουαλική παρενόχληση
9. Εγκλήματα που διαπράττονται στο όνομα της ούτως – αποκαλούμενη «τιμής».

Σύμφωνα με τη Σύμβαση του Συμβουλίου Ευρώπης τα ζητήματα για την Πρόληψη και την Καταπολέμηση της Βίας κατά των γυναικών και της Ενδοοικογενειακής Βίας. Βάση του άρθρου 33 της Σύμβασης η ψυχολογική βία συγκαταλέγεται στο σύνολο των συμπεριφορών που έχουν σοβαρή πρόκληση βλάβης της ψυχολογικής ακεραιότητας του ατόμου μέσω καταναγκασμού αλλά και απειλών. Η συμπεριφορά εκ προθέσεως που αποβλέπει στην επαναλαμβανόμενη απειλητική στάση κατά του άλλου προσώπου προκαλώντας φόβο για το ίδιο το άτομο ή την ασφάλεια του παρουσιάζεται ως Stalking (άρθρο 34). Όλα τα αναγκαία νομοθετικά μέτρα μπορούν να ληφθούν στις περιπτώσεις της εκ προθέσεως διάπραξης σωματικής βίας (άρθρο 35), διάπραξης μη συναινετικής κολπικής, πρωκτικής ή στοματικής διείσδυσης σεξουαλικού χαρακτήρα στο σώμα άλλου ατόμου με την χρησιμοποίηση οποιουδήποτε οργάνου του σώματος ή αντικειμένου, διάπραξης άλλων μη συναινετικών πράξεων σεξουαλικού χαρακτήρα σε άτομο, εξαναγκασμού άλλου ατόμου να συμμετέχει σε μη συναινετικές πράξεις σεξουαλικού χαρακτήρα (άρθρο 36, σεξουαλική βία συμπεριλαμβανομένου του βιασμού). Σε αυτό το σημείο σημειώνεται ότι η ο όρος βία κατά των γυναικών νοείται ως μία παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και ως μία μορφή διάκρισης κατά των γυναικών και συμπεριλαμβάνει όλες τις πράξεις βίας βασιζόμενης στο φύλο οι οποίες ενδέχεται να έχουν ως αποτέλεσμα συν τοις άλλοις και την οικονομική βλάβη (άρθρο 3).

Οι δομές της ΓΓΔΟΠΦ

Οι ΓΓΔΟΠΦ απαρτίζεται από δύο δομές. Τα Συμβουλευτικά Κέντρα και τους Ξενώνες Φιλοξενίας. Η στελέχωση των Συμβουλευτικών Κέντρων γίνεται από ειδικό επιστημονικό προσωπικό συμβούλων όπου προσφέρουν δωρεάν υπηρεσίες πληροφόρησης και συμβουλευτικής στις γυναίκες που απευθύνονται σε αυτά και στο πλαίσιο ολοκληρωμένων δράσεων ψυχοκοινωνικής στήριξης. Οι Ξενώνες Φιλοξενίας παρέχουν ασφαλή στέγαση σε γυναίκες θύματα βίας αλλά και στα παιδιά τους. Παρέχουν επιπλέον ψυχοκοινωνική υποστήριξη, εργασιακή και νομική συμβουλευτική με την βοήθεια του εξειδικευμένου προσωπικού των Συμβουλευτικών Κέντρων. Ακόμα παρέχουν διευκόλυνση σε ανάγκες όπως υπηρεσίες υγείας και εγγραφή παιδιών στα σχολεία.

Έντυπα υποδοχής

Με βάση τα στατιστικά δεδομένα των εντύπων υποδοχής ο αριθμός υποδοχής από τις Ωφελούμενες στα Συμβουλευτικά Κέντρα εμφανίζεται ελαφρώς μειωμένος για το έτος 2020 συγκριτικά με το 2018. Τα έντυπα που συμπληρώθηκαν το 2020 ανήλθαν τα 4.309, μειωμένα κατά 76 έντυπα υποδοχής σε σύγκριση με το 2019, και το 2018 που ήταν κατά 345 έντυπα. Τα Συμβουλευτικά Κέντρα, σε σύγκριση με τα συνολικά έντυπα υποδοχής που συμπληρώθηκαν από τις Ωφελούμενες στους Ξενώνες Φιλοξενίας είναι χαμηλότερα σε ποσοστό. Μέσα σε τρία έτη (2018-2020) στα Συμβουλευτικά ο αριθμός των εντύπων υποδοχής φτάνει στα 13.348 έντυπα και στα 701 έντυπα στους Ξενώνες Φιλοξενίας.

Ποσοτικά στοιχεία σε μορφές κακοποίησης

Σύμφωνα με όλα όσα έχουν καταγραφεί από το προσωπικό των Συμβουλευτικών Κέντρων και αποτυπώθηκαν από τα δεδομένα της Ελληνικής Εταιρίας Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης (ΕΕΤΑΑ), παρουσιάζεται μείωση για τις χρονιές (2018-2020). Αναλυτικά από 2.189 για το 2018 ανέρχονται σε 2042 για το 2019 και σε 1940 το 2020.

Στατιστικά δεδομένα γυναικείας κακοποίησης κατά τη διάρκεια της πανδημίας του COVID-19

Τα παραπάνω δεδομένα έρχονται να ανατραπούν με τον COVID-19 στη χώρα μας αλλά και σε άλλες χώρες. Οι μορφές κακοποίησης «πρωταγωνίστησαν» φέρνοντας στην επιφάνεια διάφορες μορφές βίας αλλά και γυναικοκτονίας. Στις ελάχιστες ευρωπαϊκές χώρες όπου έχουν βγει τα στατιστικά στοιχεία σχετικά με την κακοποίηση γυναικών ο αριθμός αύξησης είναι σοκαριστικός. Χαρακτηριστικό παράδειγμα η Ισπανία όπου μετά την άρση των μέτρων από το lockdown τον Μάιο λόγω COVID-19 μια γυναίκα δολοφονείται κάθε τρεις ημέρες από το πρώην/νυν σύντροφό της, μια γυναίκα κάθε εβδομάδα κατά μέσο πριν την πανδημία. Στο Βέλγιο τους 4 πρώτους μήνες του νέου έτους καταγράφηκαν συνολικά 13 γυναικοκτονίες έναντι 24 σύνολο του έτους 2020. Στη Γαλλία 56 γυναίκες φονεύθηκαν από την έναρξη του 2021, ενώ στη διάρκεια της ίδια περιόδου πέρσι ο αριθμός ήταν 46, σύμφωνα με τις πληροφορίες που μας δίνει η οργάνωση «Γυναικοκτονίες από συντρόφους ή πρώην». «Όταν οι γυναίκες ξαναβρίσκουν την

ελευθερία τους, οι κακοποιητές αισθάνονται ότι χάνουν τον έλεγχο και αντιδρούν πιο βίαια, η έξαρση των γυναικοκτονιών τους τελευταίους μήνες το αποδεικνύει», εξηγεί η Βικτόρια Ροσέλ, επικεφαλής της επιτροπής της ισπανικής κυβέρνησης κατά της έμφυλης βίας. «Όταν ξεπεράσαμε τους περιορισμούς, αποκαλύφθηκε μια άλλη πανδημία: η πανδημία της έμφυλης βίας που κρυβόταν από κάτω», προσθέτει.

Η Ισπανία ήταν η πρώτη χώρα της Ευρώπης που το 2004 θέσπισε νόμο που καθιστά το φύλο του θύματος επιβαρυντική κατάσταση σε έναν φόνο, θέλει να βάλει τέλος «μια και καλή» σε αυτή τη «μάστιγα», ανέφερε ο πρωθυπουργός Πέδρο Σάντσεθ μετά την πρόσφατη άνοδο των γυναικοκτονιών.

Αύξηση των καταγγελιών κακοποίησης

Σε όλες τις χώρες της Ευρώπης τα lockdown κατέστησαν την καταγγελία των περιστατικών βίας ακόμη πιο δύσκολα. Έτσι τα θύματα κατά τη διάρκεια του εγκλεισμού παρέμειναν από φόβο και ανάγνη μαζί με τους κακοποιητές τους και να αναζητήσουν βοήθεια. Στην Ισπανία στη διάρκεια του lockdown (από μέσα Μαρτίου έως τα μέσα Ιουνίου του 2020) τα περιστατικά για βοήθεια αυξήθηκαν κατά 58% σε σύγκριση με την ίδια χρονικά περίοδο το 2019, κυρίως μέσω του διαδικτύου. Η Ροσέλ, σύμφωνα με αυτές τις εξελίξεις, καταγγέλει «Αυτό λέει πολλά για την κατάσταση των γυναικών που δεν μπορούσαν καν να κάνουν ένα τηλέφωνο από το σπίτι τους».

Στην Ιταλία και τη Γερμανία διαπιστώθηκε ίδια κατάσταση, με αύξηση του αριθμού των εκκλήσεων για βοήθεια με τις τηλεφωνικές γραμμές αφιερωμένες στην αντιμετώπιση της ενδοοικογενειακής βίας τον Απρίλιο και τον Μάιο του 2020.

Η οργάνωση «Refuge» στην Βρετανία βοηθά θύματα που έχουν υποστεί ενδοοικογενειακή βία. Την άνοιξη του 2020 έως τον Φεβρουάριο του 2021 έλαβε τον διπλάσιο αριθμό κλήσεων στις τηλεφωνικές γραμμές σε σύγκριση με τα περιστατικά πριν την περίοδο του COVID-19. Οι γυναίκες που ζούσαν εγκλειστές με τον κακοποιητή σύντοφο, είτε νυν, είτε πρώην, πως να αναζητήσουν βοήθεια στο πρόβλημά τους;

Στην Ιταλία μπορούσαν να καλέσουν σε μια ειδική τηλεφωνική γραμμή της αστυνομίας και να πουν «θα ήθελα να παραγγείλω μια πίτσα μαργαρίτα», κάτι που έδειχνε πως ήταν θύματα βίας. Η αστυνομία στη συνέχεια έστελνε περιπολικό. Στην Ισπανία είχαν τη δυνατότητα να ζητήσουν «μια μωβ μάσκα» από τα φαρμακεία, από τα λίγα καταστήματα που παρέμειναν κλειστά κατά τη διάρκεια του lockdown.

Αν και οι εκκλήσεις για βοήθεια αυξήθηκαν σε μεγάλο βαθμό, τα εγκλήματα μειώθηκαν στη διάρκεια του lockdown, σύμφωνα με την Άνγκελες Καρμόνα, πρόεδρο του Ισπανικού Παρατηρητηρίου κατά της Έμφυλης και Ενδοοικογενειακής Βίας.

Συγκεκριμένα στις χώρες Γαλλία, Ιταλία και Ισπανία ο αριθμός των γυναικοκτονιών μειώθηκε σε σύγκριση με την περσινή χρονιά, με 90, 67 και 45 γυναίκες αντίστοιχα να δολοφονούνται από πρώην ή νυν συντρόφους τους. Στο Βέγιο ο αριθμός παρέμεινε σταθερός

στις 24. Ένα φαινόμενο που δεν προκαλεί έκπληξη καθώς το lockdown ήταν «το ιδανικό σενάριο για να ασκηθεί η βία του ελέγχου» καθώς δεν υπήρχε πλέον κοινωνική ζωή, ενώ η εργασία γινόταν από το σπίτι, εκτιμά η Άνγκελες Χάιμε ντε Πάμπλο, πρόεδρος της φεμινιστικής οργάνωσης Themis, σύμφωνα με την οποία η άνοδος των γυναικοκτονιών ήταν «προβλέψιμη».

Συχνά η ανακοίνωση του χωρισμού, ενός διαζυγίου ή της έναρξης μιας νέας σχέσης αποτελούν αφορμή για τις γυναικοκτονίες, γεγονότα που αναβλήθηκαν με τα lockdown. «Μόλις τελείωσε η υγειονομική κρίση, πολλά θύματα συνειδητοποίησαν ότι έχουν τα μέσα να τερματίσουν μια σχέση. Κι εκεί υπάρχει μεγάλος κίνδυνος να διαπραχθεί μια γυναικοκτονία», σημειώνει η Κάρμεν Ρουίθ Ρεπούγιο, κοινωνιολόγος που ειδικεύεται στην έμφυλη βία.

Στην Ελλάδα τα ποσοστά αυξήθηκαν σε μεγάλο βαθμό. Οι τηλεφωνικές γραμμές γέμισαν από εκκλήσεις γυναικών αλλά οι γυναικοκτονίες πήραν μεγάλη τροπή μέσα σε 7 μήνες. Τα θύματα είναι γυναίκες, στις περισσότερες των περιπτώσεων μέσα σε κακοποιητικές σχέσεις, κάτι που αναδεικνύει εκ νέου ένα πρόβλημα βαθιά ριζωμένο μέσα στην ελληνική κοινωνία και όχι μόνο. Σε όλες τις περιπτώσεις ακούστηκαν δικαιολογίες όπως «η κακιά στιγμή», «τη ζήλευα», «χάλασε η φάση»... Και όλα αυτά ενώ εδώ και αρκετούς μήνες το ελληνικό #metoo βρίσκεται σε διαρκή άνθηση, πολλές γυναίκες βρίσκουν τη δύναμη και το θάρρος να ζητήσουν βοήθεια και να καταγγείλουν σοβαρές περιπτώσεις κακοποίησης, εκμετάλλευσης, παρενόχλησης.

Από τις αρχές του χρόνου, έξι περιπτώσεις έχουν δει το φως της δημοσιότητας με τις γυναίκες να είναι τα τραγικά θύματα δολοφονικής βίας από τους συντρόφους της, προκαλώντας ορυμαγδό αντιδράσεων, αλλά και πολιτική αντιπαράθεση ανάμεσα σε κυβέρνηση και αντιπολίτευση.

- Στις 19/01/2021, μια 54χρονη για Μεσκλά των Χανίων έπεσε νεκρή από τα χέρια του συντρόφου της με 14 μαχαιριές. Η αγριότητα του εγκλήματος καταγράφηκε με λεπτομέρειες στην αναφορά του ιατροδικαστή.
- Στις 05/04/2021 η 28χρονη Κωνσταντίνα εγκατέλειψε τον σύζυγό της στη Μακρινίτσα, έπειτα από μια κακοποιητική σχέση αρκετών ετών. Η άτυχη γυναίκα πλήρωσε με τη ζωή της, καθώς ο εν διαστάσει σύζυγός της πήγε στο σπίτι και την πυροβόλησε εν ψυχρώ. Παράλληλα, πυροβόλησε και σκότωσε και τον αδελφό της.
- Η περίπτωση της γυναικοκτονίας της Καρολάιν, η οποία δολοφονήθηκε στις 11/05/2021, μπροστά στο 11 μηνών παιδί της, ήταν εκείνη που συγκέντρωσε και τα περισσότερα φώτα της δημοσιότητας. Ο δολοφόνος σύζυγός της έστησε μια ολόκληρη ληστεία για να κρύψει την αλήθεια από τους αστυνομικούς. Η ΕΛ.ΑΣ και η ηγεσία της διέρρεαν για πολύ καιρό ότι είναι κοντά στους δράστες, στους οποίους είχα αποδοθεί τα χαρακτηριστικά «αλλοδαπών ποινικών», ενώ οι αστυνομικοί έδερναν και τέσσερις ημέρες έναν Γεωργιανό προκειμένου να ομολογήσει ένα έγκλημα που δεν διέπραξε. Τελικά, ο Μπάμπης Αναγνωστόπουλος, υπό το βάρος των αποδεικτικών στοιχείων, ομολόγησε την αποτρόπαια πράξη του.
- Στις 03/06/2021, η 64χρονη Ελένη θα πέσει νεκρή έξω από το σπίτι της, όπου ο εν διαστάσει σύζυγός της είχε στήσει καρτέρι και την πυροβόλησε. Αρχικά ο δράστης θα

πει ότι είχαν οικονομικές διαφορές για να δηλώσει στη συνέχεια ότι η συμπεριφορά της ήταν απαράδεκτη. Αργότερα, οι αποκαλύψεις έφεραν στο φως μια σχέση κακοποιητική με πολλή βία, σωματική και ψυχολογική.

- 16/07/2021 Η 26χρονη Γαρυφαλιά δολοφονήθηκε από τον 30χρονο σύντροφό της, ενώ έκαναν οι δυο τους διακοπές στη Φολέγανδρο. Ο δράστης έσπρωξε την κοπέλα από τα βράχια, ενώ προηγουμένως, όπως φαίνεται στην ιατροδικαστική έκθεση, την είχε ξυλοφορτώσει άγρια. Ο ίδιος, όταν ομολόγησε, μίλησε για την «κακιά στιγμή» και πως «χάλασε η φάση».
- Τέλος, στις 23/08/2021, στην οδό Γραβιάς στην Ανατολική Θεσσαλονίκη 55χρονη δολοφονείται άγρια από το συντροφό της. Προηγήθηκε σοβαρό επεισόδιο εντός του διαμερίσματος.

Συμπεράσματα

Όπως αναφέρθηκε και πιο πάνω η πανδημία και το lockdown λόγω του COVID-19 έπληξε πολλές χώρες της ΕΕ με πολλά περιστατικά ενδοοικογενειακής βίας. Σημειώνεται πως η Ιταλία με τη κίνηση που έκανε μέσω των εκκλήσεων στις τηλεφωνικές γραμμές για βοήθεια ήταν αποτελεσματική. Δηλαδή το θύμα παρόλο που βρισκόταν στον ίδιο χώρο με τον κακοποιητή μπορούσε πιο εύκολα να καταγγείλει το περιστατικό στην αστυνομία λέγοντας μια φράση που δεν ήταν καθόλου σχετική “ «θα ήθελα να παραγγείλω μια πίτσα μαργαρίτα». Η φράση αυτή βοήθησε πολλές γυναίκες να βρουν τη δύναμη και να μη φοβηθούν να ζητήσουν βοήθεια.

Στην Ελλάδα συγκριτικά με άλλα χρόνια ήρθαν στην επιφάνεια πολλά περιστατικά βίας αλλά και πολλές γυναικοκτονίες. Γυναίκες που βίωναν τη βία καθημερινά και δεν μπορούσαν να απευθυνθούν σε κάποιον να σωθούν.

Η βία ως μια κατάσταση που ενσωματώνει πολλές μορφές της είναι αναγκαίο να εξαλειφθεί από τη ζωή μας. Το σχολείο ως βασικός πυλώνας να λειτουργήσει καθοριστικά για την εξάλειψη αυτή, το κράτος αλλά και κάθε φορέας. Το σχολείο μέσω μαθημάτων όπως ενημέρωση για τη βία, για τη κακοποίηση. Που μπορώ να απευθυνθώ όταν βιώσω βία; Πως μπορώ να ηρεμήσω τον εαυτό μου, αφού μίλησα για το περιστατικό; Οι δάσκαλοι, οι ψυχολόγοι, οι κοινωνιολόγοι είναι αναγκαίο να στελεχώσουν τα σχολεία. Τα αποτελέσματα της παρούσας πτυχιακής εργασίας, ύστερα από τη βιβλιογραφία που μελετήθηκε ήταν να ορίσουν την κακοποίηση και τις μορφές της. Να αναλύσουμε τα προβλήματα που οδηγούν κάποιον σε μια τέτοια συμπεριφορά, αλλά και στο προφίλ του θύματος που πολλές φορές παραμένει δίχως τη θέλησή της στο πλευρό ενός τέτοιου ατόμου. Ακόμα την να μελετήσουμε από τη σκοπιά του εκπαιδευτικού το φαινόμενο της ενδοοικογενειακής βίας και πως μπορούμε να συμβάλλουμε ενεργά στην αντιμετώπισή της. διαμορφώνουν την αντιμετώπιση και το τρόπο δράσης τους.

Από εκπαιδευτική ματιά είναι αναγκαίο να ενημερώνουμε τα παιδιά από την προσχολική ηλικία για την κακοποίηση. Μέσα από εκπαιδευτικά εγχειρίδια να τους προσδιορίζουμε την

έννοια, να τους προτρέπουμε να επικοινωνούν μεταξύ τους, να κάνουν διάλογο και να μη φοβούνται να μιλήσουν όταν τους συμβεί κάτι.

Αποτελέσματα

Μέσα από τη βιβλιογραφική ανασκόπηση οδηγηθήκαμε στο συμπέρασμα πως το φαινόμενο της ενδοοικογενειακής βίας αποτελεί ένα μείζον κοινωνικό πρόβλημα του οποίου η πρόληψη και η αντιμετώπιση έγκειται στην καταλληλότερη εκπαίδευση των ατόμων από νεαρή ηλικία.

Βιβλιογραφικές Παραπομπές

Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων, 2018. *Βία κατά των γυναικών : Τώρα μπορείς να μιλήσεις: Οδηγός Συμβουλευτικής για την βία.*

Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, 2019. Σύμβαση Κωνσταντινούπολης: Όλα τα κράτη μέλη να την επικυρώσουν άμεσα [online] Available at:
<https://www.europarl.europa.eu/news/el/press-room/20191121IPR67113/sumvasikonstantinoupolis-ola-ta-krati-meli-na-tin-epikurosoun-amesa>

Ν. 1329/1983 Εφαρμογή της Συνταγματικής Αρχής της ισότητας ανδρών και γυναικών στον Αστικό Κώδικα τον Εισαγωγικό του Νόμο, την εμπορική Νομοθεσία και τον Κώδικα Πολιτικής Δικονομίας, καθώς και μερικός εκσυγχρονισμός των διατάξεων. Εφημερίδα της Κυβέρνησης(ΦΕΚ 25/Α/18-2-

1983).

Ανακτήθηκε από : <https://www.art-therapy.center/ti-einai-kakopoiisioles-oi-diastasei/>

Σκαφά, Κ., & Καπουσίδου, Ζ. (2020). Ενδοοικογενειακή βία σε περιόδους εγκλεισμού. Ανακτήθηκε από : <http://1kesy-v-new.thess.sch.gr/?p=154>

Ευρωπαϊκός Οργανισμός για την Ασφάλεια και την Υγεία στην Εργασία. Απαιτούνται επείγουσες προσπάθειες για να σταματήσει η πανδημία βίας κατά των γυναικών, (2020). Ανακτήθηκε από : <https://osha.europa.eu/el/highlights/urgent-efforts-needed-stop-pandemic-violence-against-women>

Larocque, C., & Foth., Th. (2021). Which lives are worth saving? Biolegitimacy and harm reduction during COVID-19. Doi : <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/10.1111/nin.12417>

Εθνικός Οργανισμός Δημόσιας Υγείας , (2021). <https://eody.gov.gr/neos-koronaio-covid-19/>

Νόμος 4491-2017, Δικαιώματα του προσώπου με βάση την ταυτότητα και τα χαρακτηριστικά του φύλου, Εφημερίς της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας

<https://www.lawspot.gr/nomika-nea/dimosieythike-o-nomos-4491-2017-gia-ti-nomiki-anagnorisi-tis-taytotitas-fyloy>

Giddens, A., (2002), Κοινωνιολογία, Αθήνα: Gutenberg

Hughes, M., (2007), Κοινωνιολογία, Αθήνα: Κρητική

Κέντρο ΔΙΟΤΙΜΑ, (2021). Διαδιακτυακός Ιστότοπος. Ανακτήθηκε από : <https://diotima.org.gr/orologies/#1549451541139-55ac7278-00ae>

Πέτκογλου, Φ., (2016). Η ενδοοικογενειακή βία ως κοινωνικό φαινόμενο, τα αίτια και η αντιμετώπισή της. Διαθέσιμο από : <http://ikee.lib.auth.gr/record/285220/files/GRI-2016-17545.pdf>

Χαραλάμπους, Ε., (2005). Η βία ως κοινωνικό θέμα. Ανακτήθηκε από : http://repository.library.teimes.gr/xmlui/bitstream/handle/123456789/1812/dikseo_0794.pdf?sequence=1

Γιωτάκος, Ο., (2014). Επιθετική και βίαιη συμπεριφορά : αιτιολογία και δυνατότητα πρόληψης. Ανακτήθηκε από : <https://www.psychologynow.gr/arthra-psyxikis-ygeias/psyxikes-diataraxes/kliniki-psyxologia/11-epithetiki-ke-biei-siberifora-etiology-ke-dinatotita-problepsis-tu-oresti-yotaku.html>

Κίτσιου, Χ., (2017). Μορφές ενδοοικογενειακής βίας: διερεύνηση των αιτιών και των συνεπειών της βίας στο οικογενειακό περιβάλλον. Ανακτήθηκε από : <http://dspace.uowm.gr/xmlui/bitstream/handle/123456789/604/Kitsiou%20Christina.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Γιωτάκος, Ο., & Τσιλιάκου, Μ. (Επιμ.). (2008). Ο κύκλος της κακοποίησης. Ανακτήθηκε από : <https://www.bookworld.gr/gr/book/bkid/14528/o-kuklos-tis-kakopoiisis>

Χατζηφώτη, Σ., (2005). Ενδοοικογενειακή βία κατά των γυναικών και των παιδιών. Αθήνα : Τζιολας. Ανακτήθηκε από : <https://www.politeianet.gr/books/9789604180516-chatzifotiou-sebasti-tziolas-endooikogeneiaki-bia-kata-ton-gunaikon-kai-paidion-79077>

Παπαθεοδώρου, Χ., & Βενιέρης, Δ., (2003). Η κοινωνική πολιτική στην Ελλάδα: Προκλήσεις και προοπτικές. Ανακτήθηκε από :

https://www.academia.edu/25644851/%CE%A4%CE%B9_%CE%B5%CE%AF%CE%BD%CE%B1%CE%B9_%CE%9A%CE%BF%CE%B9%CE%BD%CF%89%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CF%8C_%CE%BA%CE%B1%CE%B9_%CF%84%CE%B9_%CE%A0%CE%BF%CE%BB%CE%B9%CF%84%CE%B9%CE%BA%CF%8C_%CF%83%CF%84%CE%B7%CE%BD_%CE%9A%CE%BF%CE%B9%CE%BD%CF%89%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CE%AE_%CE%A0%CE%BF%CE%BB%CE%B9%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AE_%CE%A3%CE%AE%CE%BC%CE%B5%CF%81%CE%B1

Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο Γραφείο στην Ελλάδα, 2021. Κάλεσμα για χαρακτηρισμό της έμφυλης βίας ως έγκλημα σύμφωνα με το ευρωπαϊκό δίκαιο. Available at :

<https://www.europarl.europa.eu/greece/el/%CE%B5%CE%B9%CE%B4%CE%A E%CF%83%CE%B5%CE%B9%CF%82-%0A-%CE%B4%CF%81%CE%AC%CF%83%CE%B5%CE%B9%CF%82/%CE%BA%CE%AC%CE%BB%CE%B5%CF%83%CE%BC%CE%B1-%CE%B3%CE%B9%CE%B1-%CF%87%CE%B1%CF%81%CE%B1%CE%BA%CF%84%CE%B7%CF%81%CE%B9%CF%83%CE%BC%CF%8C-%CF%84%CE%B7%CF%82-%CE%AD%CE%BC%CF%86%CF%85%CE%BB%CE%B7%CF%82-%CE%B2%CE%AF%CE%B1%CF%82-%CF%89%CF%82-%CE%AD%CE%B3%CE%BA%CE%BB%CE%B7%CE%BC%CE%B1-%CF%83%CF%8D%CE%BC%CF%86%CF%89%CE%BD%CE%B1-%CE%BC%CE%B5-%CF%84%CE%BF-%CE%B5%CF%85%CF%81%CF%89%CF%80%CE%B1%CF%8A%CE%BA%CF%8C-%CE%B4%CE%AF%CE%BA%CE%B1%CE%B9%CE%BF>

Κακεπάκη, Μ. Ανάλυση των πολιτικών για την έμφυλη βία στην Ελλάδα και την ΕΕ 1995-2007: Η επίδραση του «Εξευρωπαϊσμού» Ανακτήθηκε από : https://repository.kallipos.gr/pdfviewer/web/viewer.html?file=/bitstream/11419/4432/1/02_chapter_07.pdf

Επίσημος Ιστότοπος Ευρωπαϊκής Ένωσης, (2021). Σταματήστε τη βία κατά των γυναικών. Ανακτήθηκε από :

https://ec.europa.eu/greece/NEWS/20172411_STAMATISTE_TIN_VIA_KATA_TON_GYNAIKON_el

Σανδάλη, Α. (2001). Το θεσμικό πλαίσιο και οι πολιτικές προώθησης της ισότητας των δύο φύλων. Ανακτήθηκε από :

https://www.ekdd.gr/ekdda/files/ergasies_esdd/12/2/339.pdf

Τζιουβάρα, Ε. (2008). Ενδοοικογενειακή βία κατά των γυναικών: Πολιτικές και δράσεις για την πρόληψη, την αντιμετώπιση και την καταστολή του φαινομένου της ενδοοικογενειακής βίας. Ανακτήθηκε από :

<http://ikee.lib.auth.gr/record/122453/files/GRI-2010-4810.pdf>

Χ.Ε.Ν Ελλάδος, (2021). Ανακτήθηκε από : <https://www.xen.gr/women-law/>

Νόμος 4800/2021, Μεταρρυθμίσεις αναφορικά με τις σχέσεις γονέων και τέκνων, άλλα ζητήματα οικογενειακού δικαίου και λοιπές επείγουσες διατάξεις, , Εφημερίς της Κυβερνήσεως της Ελληνικής Δημοκρατίας (ΦΕΚ 81/Α/21-5-2021)

Γενική Γραμματεία Δημογραφικής και Οικογενειακής και Ισότητας Φύλων, (2020-2021). 28^ο Ενημερωτικό Σημείωμα Φεβρουάριος 2021. Ανακτήθηκε από :

<https://isotita.gr/wp-content/uploads/2021/03/28%CE%BF-%CE%95%CE%BD%CE%B7%CE%BC%CE%B5%CF%81%CF%89%CF%84%CE%B9%CE%BA%CF%8C->

[%CE%A3%CE%B7%CE%BC%CE%B5%CE%AF%CF%89%CE%BC%CE%B1-%CE%94%CE%B5%CE%B4%CE%BF%CE%BC%CE%AD%CE%BD%CE%B1-%CE%B1%CF%80%CF%8C-%CF%84%CE%B1-%CE%A3%CE%9A-%CE%BA%CE%B1%CE%B9-%CF%84%CE%BF%CF%85%CF%82-%CE%9E%CE%A6-2018-2020.pdf](https://isotita.gr/wp-content/uploads/2021/03/28%CE%BF-%CE%95%CE%BD%CE%B7%CE%BC%CE%B5%CF%81%CF%89%CF%84%CE%B9%CE%BA%CF%8C-%CE%A3%CE%B7%CE%BC%CE%B5%CE%AF%CF%89%CE%BC%CE%B1-%CE%94%CE%B5%CE%B4%CE%BF%CE%BC%CE%AD%CE%BD%CE%B1-%CE%B1%CF%80%CF%8C-%CF%84%CE%B1-%CE%A3%CE%9A-%CE%BA%CE%B1%CE%B9-%CF%84%CE%BF%CF%85%CF%82-%CE%9E%CE%A6-2018-2020.pdf)

[%CE%A3%CE%B7%CE%BC%CE%B5%CE%AF%CF%89%CE%BC%CE%B1-%CE%94%CE%B5%CE%B4%CE%BF%CE%BC%CE%AD%CE%BD%CE%B1-%CE%B1%CF%80%CF%8C-%CF%84%CE%B1-%CE%A3%CE%9A-%CE%BA%CE%B1%CE%B9-%CF%84%CE%BF%CF%85%CF%82-%CE%9E%CE%A6-2018-2020.pdf](https://isotita.gr/wp-content/uploads/2021/03/28%CE%BF-%CE%95%CE%BD%CE%B7%CE%BC%CE%B5%CF%81%CF%89%CF%84%CE%B9%CE%BA%CF%8C-%CE%A3%CE%B7%CE%BC%CE%B5%CE%AF%CF%89%CE%BC%CE%B1-%CE%94%CE%B5%CE%B4%CE%BF%CE%BC%CE%AD%CE%BD%CE%B1-%CE%B1%CF%80%CF%8C-%CF%84%CE%B1-%CE%A3%CE%9A-%CE%BA%CE%B1%CE%B9-%CF%84%CE%BF%CF%85%CF%82-%CE%9E%CE%A6-2018-2020.pdf)

[%CE%A3%CE%B7%CE%BC%CE%B5%CE%AF%CF%89%CE%BC%CE%B1-%CE%94%CE%B5%CE%B4%CE%BF%CE%BC%CE%AD%CE%BD%CE%B1-%CE%B1%CF%80%CF%8C-%CF%84%CE%B1-%CE%A3%CE%9A-%CE%BA%CE%B1%CE%B9-%CF%84%CE%BF%CF%85%CF%82-%CE%9E%CE%A6-2018-2020.pdf](https://isotita.gr/wp-content/uploads/2021/03/28%CE%BF-%CE%95%CE%BD%CE%B7%CE%BC%CE%B5%CF%81%CF%89%CF%84%CE%B9%CE%BA%CF%8C-%CE%A3%CE%B7%CE%BC%CE%B5%CE%AF%CF%89%CE%BC%CE%B1-%CE%94%CE%B5%CE%B4%CE%BF%CE%BC%CE%AD%CE%BD%CE%B1-%CE%B1%CF%80%CF%8C-%CF%84%CE%B1-%CE%A3%CE%9A-%CE%BA%CE%B1%CE%B9-%CF%84%CE%BF%CF%85%CF%82-%CE%9E%CE%A6-2018-2020.pdf)

[%CE%A3%CE%B7%CE%BC%CE%B5%CE%AF%CF%89%CE%BC%CE%B1-%CE%94%CE%B5%CE%B4%CE%BF%CE%BC%CE%AD%CE%BD%CE%B1-%CE%B1%CF%80%CF%8C-%CF%84%CE%B1-%CE%A3%CE%9A-%CE%BA%CE%B1%CE%B9-%CF%84%CE%BF%CF%85%CF%82-%CE%9E%CE%A6-2018-2020.pdf](https://isotita.gr/wp-content/uploads/2021/03/28%CE%BF-%CE%95%CE%BD%CE%B7%CE%BC%CE%B5%CF%81%CF%89%CF%84%CE%B9%CE%BA%CF%8C-%CE%A3%CE%B7%CE%BC%CE%B5%CE%AF%CF%89%CE%BC%CE%B1-%CE%94%CE%B5%CE%B4%CE%BF%CE%BC%CE%AD%CE%BD%CE%B1-%CE%B1%CF%80%CF%8C-%CF%84%CE%B1-%CE%A3%CE%9A-%CE%BA%CE%B1%CE%B9-%CF%84%CE%BF%CF%85%CF%82-%CE%9E%CE%A6-2018-2020.pdf)

Ευρώπη: Αυξήθηκαν οι γυναικοκτονίες μετά την άρση των lockdown – Σοκάρουν τα στατιστικά στοιχεία, (2021). Ανακτήθηκε από :

<https://www.in.gr/2021/06/28/world/eyropi-ayksithikan-oi-gynaikoktonies-meta-tin-arsi-ton-lockdown-sokaroun-ta-statistika-stoixeia/>

Σημειώσεις Καλεράντε, Ε., (2021). Ανάκτηση από :// eclass@uowm.gr